OKRAJNA ŠTUDIJSKA

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto X. - Štev. 160 (2779) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. TRST, četrtek 8. julija 1954 Cena 20 lir

Nocoj ob 21. uri tretja premiera ljubljanske Opere na stadionu „Prvi maj"

Ch. Gounod: «FAUST»

„ALARMIZEM IN NESTRPNOST"

Štirje vodilni predstavniki tržaških podružnic italijanskih vladnih strank, ki se včeraj in danes mudijo v Rimu zaradi «proučevanja julijskega problema», imajo očitno pred seboj dva cilja. Prvi naj bi bil pred javnostjo, sedaj ko pogajanja med Italijani in Angleži v Londonu še vedno trajajo, izvajati na rimsko vlado pritisk, da bi pri pogajanjih čim več dosegla. Tu gre v prvi vrsti za kričanje proti koncesijam Jugoslaviji v tržaškem pristanišču, za teritorialne popravke in za priznanje narodne enakopravnosti tržaškim Slovencem. Ne vemo, koliko je v italijanskem vladnem tisku iskrenosti, ko tržaške delegate opozarja na realnost in celo očita, da so Tržačani celo danes privilegirani pred italijanskimi državljani. Vsekakor je slednje resnica, toda ne po zaslugi Italije, temveč po zaslugi dejstva, da Trst še vedno formalno ni v Italiji. Ni namreč nobenega dvoma, da bo ta tako imenovana privilegiranost, ki se ji pravi z drugimi besedami višja življenjska raven od one v Italiji, s prihodom Italije prenehala. Z Italijo bo prišla v Trst in cono A tudi vsa italijanska mizerija.

In prav to dejstvo je predvsem napotilo tržaške šovinistične prvake na ponovno romanje v Rim. Zato je razumljivo, da so včeraj prosjačili pri svojih štirih nadrejenih političnih funkcionarjih ter da bodo danes storili isto pri raznih podtajnikih. Istočasno pa njihovo glasilo v Trstu polemizira z demokristjanskim rimskim glasilom «Giornale d'Italia». Ta list je namreč pozval javno mnenje, naj bo bolj razsodno, kajti širijo se alarmantni glasovi, a širijo jih «oni, ki v tržaškem vprašanju ne vidijo nič drugega kot pretvezo, da bi skalili mednarodne vode in sejali nezaupanje do naših zaveznikov!» Isti list pravi dalje, da «ostaja diplomaciji naloga, da zbliža in med seboj pomiri teze nasprotujočih si strank; to pa je naloga, ki je — sodeč po razdobju, ki je bilo potrebno, da so se zaključila sondiranja v jugoslovanski prestolnici, — neverjetno, da bi bila izvršena v kratkem času, a ta naloga postane lahko samo težja zaradi neugodnih manifestacij nepotrpežljivosti in alarmantnosti».

«Giornale di Trieste» takole odgovarja na očitke svojega nadrejenega rimskega organa: «Ne moremo imenovati nepotrpežljivost in alarmantnost bojazen prebivalstva, ki ve, da je «začasnost» rešitve popolnoma neosnovana, in ki se upravičeno boji kakršnih koli popravkov, ki so absurdni in nepravični, ter se predvsem boji kakršnih koli pa tudi najmanjših koncesij, ki bi bile dane Titu v pristanišču, dobro se zavedajoč, da bi tudi navidezno nedolžno koncesijo znal Beograd jutri na široko izkoristiti za svoje cilje. Če je v Trstu alarmantnost in nestrpnost, mar med rimskimi diplomatskimi krogi ni premalo alarmantnosti in preveč «potrpežljivosti?»

Tako in podobno vstaja proti slehernemu popravku meje in sleherni koncesiji v pristanišču tudi tako imenovani «Cenacolo triestino», ki je rimski vladi poslal posebno spomenico izpod peresa predsednika prof. Roletta. Ta piše, da bi popravek meje in koncesije Jugoslaviji v pristanišču «preprečile pravilni gospodarski razvoj mesta» in podobno, ter da bi Jugoslavija nato lahko postavila nove zahteve, ki bi jih pridobitve s sporazumom olajšale. Nato Roletto nadaljuje: «Ne more se ustvarjati pristanišče v pristanišču... Posledica bi bila povišanje stroškov za usluge, oviranje in neracionalnost operacij in diskreditiranje vsega tržaškega pristanišča» itd.

Naštevamo vse to, ker mislimo, da podobne spomenice in protesti nikakor niso prišli v javnost po pobudi tržaških iredentistov. Saj vemo, da spadajo podobne metode v rimsko tradicijo in se jih vedno poslužujejo njihovi diplomati v določenih trenutkih. Pokojni Sforza je te metode precej podrobno opisal v svojih številnih knjigah, v katerih pripoveduje o svojem deležu pri urejevanju italijanskih odnosov z Jugoslavijo. Upamo, da je prišel čas, ko te metode ne bi smele biti več učinkovite.

Vendar pa moramo omeniti še neki poziv, katerega vsebina se zdi, da je v nasprotju s tisto alarmantnostjo in nepotrpežljivostjo, ki jo «Giornale di Trieste» tako vneto opravičuje. Gre za poziv združenih «associazioni combattentistiche e d'arma, la Federazione del grigio verde in Lega Nazionale». V tem apelu je med drugim rečeno: «Toda danes, ko se vidijo obrisi povratka Trsta v Italijo in Italije v Trst v duhu izjave od 8. oktobra, ne da bi se poslabšala realnost sedanje zelo žalostne ločitve sestre Istre, hočejo motiti vašo in našo žalostno veselje glasovi, ki jih umetno širijo osebe, katere prežemajo nejasni nameni». Omenjene organizacije pozivajo končno Tržačane, naj pripravijo trikolore, da jih bodo dvignili v imenu Italije...

Vidimo torej, da nam prav ta poziv razodeva, kako najbolj šovinistične organizacije — kot se zdi — ne vprašujejo mnogo po pogojih, pod katerimi naj bi Italija ponovno okupirala Trst in cono A: glavno je, da se to zgodi čimprej. Kakšno bo njihovo delovanje nato, pa nam je znano iz raznih drugih njihovih pozivov. Vidimo pa tudi, da so si iredentisti delo v sedanji fazi imperialističnega osvajanja naše zemlje, kar dobro razdelili.

ITALIJANSKI VLADNI TISK O POGAJANJIH GLEDE TRSTA

POUDARJA SE KONČNA FAZA pogajanj z Italijo v Londonu

Turinska „Stampa" že sedaj očita Tržačanom, da so privilegirani pred ostalimi Italijani - „Unità" trdi, da so vesti o razdelitvi občine Milje praktično uradno potrjene

(Od našega dopisnika)

RIM, 7. — V zadnjih dneh najdemo v vladnem italijanskem tisku vedno več naslovov, ki naznanjajo, da so pogajanja med Italijo po eni strani ter Anglijo in ZDA na drugi, stopila v zaključno fazo. Isti listi ponavljajo hkrati svoječasno Piccionijevo izjavo pred rimskim senatom, da sporazum v celoti ne bo smel biti slabši od osmooktobrskega sklepa ter da bo moral upoštevati povezavo Trsta z zaledjem, recipročna jamstva za Italijane v coni B in Slovence v coni A. Hkrati pa se iz pisanja tega tiska vidi, da delegacija štirih nacionalističnih strank iz Trsta, ki se je včeraj sestala s štirimi njihovimi rimskimi voditelji in se bo sestala danes s podtajniki iz raznih ministrstev, ni preveč dobro gledana. Turinska «Stampa» piše n. pr. dobesedno takole v zvezi z zahtevami tržaških šovinistov: «Skoro bi se zdelo, da so spričo nekaterih očitanj, čete gen. Wintertona one, ki jamčijo in čuvajo italijanstvo Trsta, katero bi naletelo na bogve kakšno nevarnost onega dne, ko bi uprava mesta prešla na italijanske oblasti». Nato pa list tolaži Tržačane «vseh kategorij», naj bodo prepričani, da Italija ni še tako nizko padla, da ne bi «mogla prevzeti nase posebnih ukrepov za zajamčenje življenja» v Trstu, in navaja pri tem — ne brez očitkov — dosedanje izkušnje poudarjajoč, da so bili doslej Tržačani favorizirani spričo «ostalih državljanov» italijanske republike. «Stampa» takole očita Tržačanom: «Krediti, davčni režim, javna dela, odškodnina za vojno škodo, razne tarife za javne usluge, cena kruhu in tobaku, ukrepi za turizem, naročila del na račun države, vse to postavlja Tržačane v posebno prednost pred ostalimi Italijani». Končno list Tržačanom zagotavlja, da «ne bodo zapuščeni, kadar koli bi se pokazalo, da so njihove lastne sile nezadostne». Iz takšnega in podobnega pisanja je razvidno, da je glavna skrb tržaške delegacije v Rimu, kako bi se čim bolj učinkovito zavarovala pred pretečo italijansko mizerijo, ki bo v primeru sporazuma istočasno z Italijo prišla v Trst.

Po drugi strani pa vladni tisk zelo na kratko komentira izjave nekega člana rimske vlade o tem, da bo del občine Milje pripadal Jugoslaviji. «Lahko dodamo — piše n. pr. «Corriere della Sera» — da je razdelitev Milj neosnovana in da bo glede koncesij v tržaškem pristanišču morda koristno imeti na umu razliko med «svobodno cono» in «svobodnim pristaniščem», kajti «to sta dve različni stvari». Glede recipročnosti italijanske manjšine v coni B poudarja list, da se bo po sporazumu njen položaj izboljšal, dodaja pa, «da je jasno, da bo Tito spričo začasne ureditve STO za bodočnost ponovno poudaril — tudi on — nekatere svoje pravice na vse STO, toda to ne spremeni niti ne poslabša sedanjega položaja; medtem pa ima Italija prednost, da bo prišla dejansko v posest cone A in se postavila v enak položaj z Jugoslavijo, kajti ohranitev «status quo» bi medtem, če bi dolgo trajal, tvegal uresničenje takšnega STO, ki bi bil omejen na samo cono A.»

Iz Washingtona poročajo, da je Clara Luce razen z Dullesom govorila tudi z raznimi strokovnjaki za tržaško vprašanje. Baje se bo sestala tudi z italijanskim veleposlanikom Albertom Tarchianijem, ki je trenutno na potovanju v Kaliforniji. Kot poroča ANSA, niso osebe, ki so navadno dobro obveščene, dale nobene izjave glede tržaškega vprašanja, temveč so le dejale, da obstaja «dobro upanje», da bo do rešitve kmalu prišlo.

Medtem pa kominformovski in novofašistični tisk z istimi argumenti napadata vlado, češ da bo z morebitnim sporazumom premalo dobila, in objavlja vest da bo Piccioni zaradi tega podal ostavko, kar pa se z vladno strani odločno zanikuje, «Unità» še posebno poudarja, da je bila vest o razdelitvi miljske občine praktično potrjena na odgovornem mestu.

Istočasno ko se je danes v senatu razpravljalo o proračunu obrambnega ministrstva, so prišli na kolesih v Rim iz Firenc odpuščeni delavci iz keramične tvornice «Ginori», ki sta jih med drugim sprejela tudi podpredsednika senata in poslanske zbornice. Izročili so jima zanimiv načrt, ki sloni na členu 71 italijanske ustave, da bi rimski parlament sprejel zakon o razlastitvi brez odškodnine tistih podjetij, ki jih privatniki demobilizirajo ali pa pustijo, da ostajajo v stalni krizi. Ta predlog je podpisalo 52.000 volivcev iz Sesto Fiorention in drugih krajev pokrajine Firence. Prav te podpise sedaj oblasti «raziskujejo če so avtentični», namesto da bi delavski načrt sprejeli, saj gre za prvi primer tako imenovane ljudske zakonodajne pobude. Kot smo že poročali, zahtevajo delavci v tovarni «Ginori» delavsko samoupravo.

A. P.

Washingtonski razgovori o Južnovzhodni Aziji

WASHINGTON, 7. — Nocoj so se v državnem departmaju začeli angleško-ameriški razgovori o Južnovzhodni Aziji. V britanskem zunanjem ministrstvu pa javljajo, da tajni vojaški razgovori, ki so se začeli včeraj v Singapuru med francoskimi, angleškimi, ameriškimi in avstralskimi častniki, spadajo v okvir redne izmenjave informacij o izključno vojaških vprašanjih in nimajo nobene zveze z delom angleško-ameriške skupine, ki se je danes sestala v Washingtonu, in tudi ne z vojaškim položajem v Indokini.

Proslava dneva vstaje srbskega ljudstva

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 7. — Srbsko ljudstvo je danes na najsvečanejši način proslavilo dan vstaje, 7. julij. Ob spominu na junaške dneve narodnoosvobodilne vojne so udeleženci borb proti okupatorju in ljudstvo po mestih in vaseh prisostvovali številnim proslavam in akademijam ter se udeležili izletov v zgodovinske partizanske kraje. Srbsko ljudstvo je danes položilo številne vence na grobove padlih borcev in odkrilo spomenike ter spominske plošče narodnim herojem. Zastopniki Zveze borcev in Socialistične zveze delovnega ljudstva ter drugih množičnih organizacij so danes obiskali in obdarili matere in otroke padlih borcev. Nocoj je predsednik ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić v prostorih izvršnega sveta priredil svečan sprejem, ki so se ga udeležili številni politični, kulturni in javni delavci Srbije.

Jugoslov.-grška konferenca o civilnem letalstvu

ATEN, 7. — V Atenah se je začela konferenca med predstavniki jugoslovanskega in grškega civilnega letalstva. Na konferenci bodo obravnavali vprašanje izboljšanja letalskega prometa med obema državama.

ZAČETKI IZDAJSTVA

Niti ene naše trditve, da Vidali in njegovi pajdaši že nad šest let izdajajo interese tržaškega delovnega ljudstva, ne more kominformovski tisk pobiti. Predvsem pa ne more pobiti dejstev, ki ležijo v temeljih protisocialistične politike do slovenskega nacionalnega vprašanja v Slovenskem Primorju, Istri in Trstu. Vidalijevo izdajstvo ima podlago prav v tej politiki, ki jo bomo na tem mestu ponovno osvetlili.

Korenine sedanje kominformovske politike v zvezi s Trstom segajo še v čase osvobodilne borbe, t. j. v čase kmalu po razpadu fašistične Italije, ko se je začelo v Italiji odporniško gibanje. Mislimo namreč na stališče KP Italije, ki ga je zavzela po italijanski kapitulaciji septembra 1943. do osvobodilnega boja primorskega ljudstva, v katerem se je kovalo bratstvo med tukaj živečimi Slovenci, Hrvati in Italijani. KP Italije, KP Avstrije in KP Jugoslavije so se leta 1934, s skupno izjavo izrekle za pravico slovenskega naroda do samoodločbe, vključno s pravico odcepitve od imperialističnih držav. To načelno stališče so dopolnile z geslom boja za združitev slovenskega naroda. Komunistične partije vseh treh dežel so tedaj izjavile:

«da bodo revolucionarni boj slovenskega naroda za njegovo osvoboditev in združitev brezpogojno podpirale in da se bodo za uresničitev tega cilja tudi dejansko borile».

CK KP Italije je takoj po italijanski kapitulaciji svoje stališče iz leta 1934. preklical. Splošna vztaja proti fašistični okupaciji je takrat zajela vse delovno ljudstvo Slovenskega Primorja in Istre in v skupni borbi se je utrjevala tudi skupna zahteva po priključitvi Istre in Slovenskega Primorja k napredni, demokratični Jugoslaviji. Skupna borba je seveda zahtevala enoten program in organizacijsko enotnost, ki jo je ljudstvo tudi uresničevalo. Že 13. septembra 1943 so se v Pazinu istrski delegati KP Hrvatske in KP Italije sporazumeli o priključitvi hrvatske Istre k svobodni Hrvatski in o vključitvi italijanskih komunistov v Istri, članov KP Italije, v partijske organizacije KP Hrvatske. CK KPI pa je v pismu 5. januarja 1944 izjavil, da tega dogovora ne priznava. V pismu je bilo pisano med drugim:

«Mislimo, da je izjava o priključitvi Istre k Hrvatski v celoti prezgodnja in v sedanjem trenutku zmotna, ker vzbuja šovinistične tendence med narodoma, ki v tej pokrajini skupno živita. Uradna in definitivna izjava o priključitvi Istre Hrvatski lahko samo moti dobre odnose in sodelovanje med Italijani in Hrvati ter lahko pomeni udarec po enotnosti, ki je bila uresničena v naših komitejih narodne osvoboditve (CLN) in zmanjšuje prestiž naše partije v imenovanih komitejih. Naša partija ne more odobravati izjave o priključitvi Istre Hrvatski kakor tudi ne more biti soglasna s podobno deklaracijo o priključitvi Primorske k Sloveniji.»

Ta izjava torej jasno zanika sporazum iz leta 1934 in napačno ocenjuje učinke izjave o priključitvi k Hrvatski, ker je prav skupna borba premagala šovinizem. Šovinistične tendence pa so bile le med italijansko buržoazijo v CLN in v CK KPI same.

Dokumenti iz narodnoosvobodilne borbe dokazujejo, da je šlo prizadevanje CK KPI predvsem za tem, da protifašistično borbo v Slovenskem Primorju in Istri loči v jugoslovanske vojaške enote in narodnoosvobodilno organizacijo na eni strani, in v italijanske enote in protifašistične organizacije na drugi strani. Zlasti pa so se še trudili, da bi Trst izločili iz skupne borbe ljudstva Julijske krajine. Tako piše tržaška federacija KPI v pismu, naslovljenem na KPS in KPH dne 7. februarja 1944:

«Naše vojaške enote bi morale in morajo sodelovati pod vodstvom nove Jugoslavije, kar pa ne sme imeti za posledico izgubo politične in organizacijske avtonomije naših formacij, ki morajo biti vezane na italijanske narodno-osvobodilne odbore, kjer ti obstajajo, ali pa na naše partijske organizacije. Edino na ta način bomo lahko uspešno mobilizirali in zbirali sredstva za njihovo vzdrževanje ter mobilizirali vse italijansko ljudstvo tega ozemlja za narodnoosvobodilno partizansko borbo.»

S to linijo je KPI objektivno razbijala enotnost protifašistične borbe ljudstva pri nas, kar je privedlo tako daleč, da je tržaška federacija KPI vztrajala na tem, da se hrana, obleke in denar, ki so ga za partizane zbirale italijanske protifašistične organizacije, razdeli samo med italijanske partizanske enote in da je protestirala proti delitvi po potrebah celotne narodnoosvobodilne borbe. Prav tako je KPI zahtevala za skupno organizacijo tržaškega proletariata ime «Delavsko bratstvo» in ne «Delavska enotnost». KPI torej ni priznavala enotnosti interesov vsega delovnega ljudstva v njegovi revolucionarni borbi in je nujno zašla na nacionalistične pozicije in v obrambo interesov italijanske imperialistične buržoazije proti revoluciji.

Zanimivo je, kako je ocenil položaj delegat CK KPI za Julijsko krajino Di Vittorio, ki je v okrožnici in tudi v pismu Togliattiju 17. septembra 1944 dejal:

«Nisem se mogel upreti pravičnim nacionalnim zahtevam naroda, ki se že tri leta junaško bori proti našemu skupnemu sovražniku, in tudi nisem mogel ločiti — kar tudi ni mogoče — mesta Trsta in druge centre od njihove naravne okolice...»

Sekretariat KPI za Gornjo Italijo je Di Vittorijevo okrožnico razveljavil in ga o tem obvestil 18 septembra 1944:

«Tvoje okrožnice, v kolikor govori o priključitvi Trsta k Jugoslaviji, ne odobravamo. Ne čutimo se odgovorne za tvoje stališče, ki je osebno stališče in ne stališče vodstva partije.»

Il tega se vidi, da je vodstvo KPI vodilo oportunistično politiko in ubirala stopinje za buržoaznimi in imperialističnimi elementi v CLN ter da je zato vedno nasprotovalo upravičenim zahtevam našega ljudstva. Ta linija KPI se je nadaljevala tudi po vojni. Vsem tržaškim delavcem je znana Togliattijeva izjava:

da sicer razume njihovo stališče, da pa ga ne more odobravati.

Tako je generalni sekretar KPI Togliatti 13. novembra 1945 v svojem govoru v Turinu med drugim izjavil:

«...Posledica tega je bila, da se je velika večina italijanskih delavcev v Trstu izjavila za Jugoslavijo. Mnenja smo, da so tržaški delavci na napačni poti...»

Iz vsega tega vidimo, da je KPI in njena tukajšnja kominformovska podružnica vedno nasprotovala težnjam tukajšnjega ljudstva po odcepitvi od imperialistične Italije, da je temu začetnemu stališču ostala vedno zvesta in da se ta njena linija vleče kot rdeča nit skozi vse njene nadaljnje akcije v pogledu tržaškega vprašanja. To tudi kaže, da je bilo vse kričanje o obrambi STO le pesek v oči. Da je taka ocena politike KPI in njene tukajšnje podružnice pravilna, nam potrjujejo tudi vse kasnejše izjave njenih odgovornih funkcionarjev, h katerim se bomo še povrnili.

c. s.

Pred začetkom drugega dela ženevske konference o Indokini

Danes povratek Molotova - Svoj bližnji prihod sta napovedala tudi Eden in Mendes-France - Napredovanje vojaških razgovorov v Trung Gia Francoski vladni predsednik o pripravah za primer neuspeha pogajanj

NEW YORK, 7. — Tajski zunanji minister je pozval glavno skupščino OZN, naj bi sprejela na dnevni red prihodnjega zasedanja predlog za imenovanje opazovalne komisije v Aziji, ker je v Varnostnem svetu to imenovanje preprečil sovjetski veto.

Na tiskovni konferenci je minister izjavil, da bo zaradi sedanjih pogajanj v Ženevi predlagal, naj se o imenovanju komisije razpravlja kasneje.

ŽENEVA, 7. — V Ženevi se v pričakovanju začetka drugega dela konference o Indokini z upanjem, da bo končno privedla do sporazumne rešitve.

V času, ki je potekel od prvega dela konference do danes, so se razgovori nadaljevali po diplomatski poti in z osebnimi stiki, kakor na primer med Mendesom-Franceom in Ču En Lajem ali pa z razgovori med diplomati istega tabora. V političnih krogih v Ženevi poudarjajo, da ti stiki dajejo upati na ugoden potek drugega dela konference.

Kakšno je sovjetsko in kitajsko stališče, ni še znano, toda vsekakor je značilno s tem v zvezi tudi potovanje Ču En Laja v Indijo in Burmo ter njegov sestanek s Hošiminhom. Politični opazovalci v Ženevi so mnenja, da bi se morale iz vseh teh razgovorov in sestankov poroditi jasne ideje o rešitvi indokitajskega vprašanja.

Medtem se že napoveduje povratek zunanjih ministrov. Sovjetski zunanji minister Molotov je imel dospeti v Ženevo že danes, a je zaradi slabega vremena odložil odhod iz Berlina in bo prišel v Ženevo jutri zjutraj. Britanski zunanji minister Eden, ki je v spodnji zbornici sporočil, da se bodo v kratkem razgovori zunanjih ministrov nadaljevali, je imel danes razgovorov s sovjetskim poslanikom Malikom. Francoski poslanik Chauvel pa je danes prišel v Pariz na razgovor z Mendes-Franceom in se bo vrnil jutri zvečer v Ženevo. Tudi Mendes-France je v narodni skupščini sporočil, da se pripravlja na odhod v Ženevo. Glede prihoda ameriškega državnega tajnika Dullesa ali pa Bedella Smitha pa je predstavnik državnega departmaja tudi danes ponovil, da ni bilo še nič sklenjeno. Prav tako se pričakuje povratek Ču En Laja.

Iz Hanoia pa javljajo, da razgovori v Trung Gia ugodno napredujejo. Poleg rednih sej, ki so tajne, se vsak dan sestaja neke vrste «konferenca predsednikov», na kateri voditelja obeh delegacij koordinirata delo sej. Z druge strani pa bi v primeru sporazuma o morebitni delitvi Indokine imela prav konferenca v Trung Gia nalogo, da pripravi izvedbo načrta, ki bi ji bil predložen. Zaradi tega so delegati obeh strani po telefonu v stalni zvezi s svojimi vojaškimi poveljstvi, zato da razpolagajo z vsemi potrebnimi informacijami. V Parizu pa je predstavnik zunanjega ministrstva na vprašanje, ali obstaja kak sporazum za grupacijo nasprotnih sil v Indokini na eni in drugi strani 16. ali 18. vzporednika, odklonil vsak komentar. Novi vietnamski ministrski predsednik Ngo Dinh Diem je danes v svojem govoru poudaril, da bo prva naloga njegove vlade «iskati podporo Francije, ZDA in drugih držav za prenehanje sovražnosti, ki naj reši indokitajsko ljudstvo grozot vojne, ki pa naj ne privede do delitve dežele». Dodal je, da Vietnam «ne more sprejeti zadnje evakuacije kot izvršeno dejstvo in bo zahteval, da se to področje postavi pod upravo nevtralne vlade. Na vsak način bodo morali morebitno premirje spopolniti s pogoji, ki naj jamčijo zaščito in svobodo vsega našega ljudstva».

Kakor poročajo agencije, izjavljajo v vietnamskih krogih, da nameravajo Hošiminhove sile napraviti iz Nam Dinha, ki so ga francoske čete evakuirale pretekli teden, prvo prestolnico Vietminha. Trdijo tudi, da je Hošiminhova vlada načela vprašanje Nam Dinha na razgovorih vojaškega odbora v Ženevi pred nekaj tedni. Zaradi tega so Francozi zapustili mesto, da bi v njem uničili razne naprave. Baje je bil sporazum dosežen v Ženevi v tretjem tednu junija in je ostal tajen.

Medtem pa so Hošiminhove sile začele močno bombardiranje mesta Hung Yen južno od Hanoja, ki je zadnje važno oporišče v francoskih rokah južno od francoskega obrambnega obroča. Posadko tega položaja, ki je odrezana od Hanoja, oskrbujejo z letali. V francoskih vojaških krogih so mnenja, da se skušajo tri vietminške divizije, ki so rasmeščene okoli Hanoja, infiltrirati med francoske linije, namesto da bi izvršile odkrit napad. Na splošno so mnenja v francoskih vojaških krogih, da te sile ne bodo začele splošnega napada na tem področju še za nekaj tednov. Vendar pa dodajajo, da številni znaki govorijo, da bo do tega napada prav gotovo prišlo. Hošiminhove sile dobivajo namreč neprestano nov vojaški material.

Kakor rečeno, je Mendes-France danes popoldne v narodni skupščini sporočil, da se pripravlja na odhod v Ženevo. Omenil je nato možnost neuspeha pogajanj in je dejal, da bi v tem primeru bilo potrebno poslati v Indokino ojačenja. Poudaril je, da v sedanjem trenutku ni mogoče napovedovati, kakšen bo končni rezultat ženevskih pogajanj, vendar pa je mnenja, da ne primanjkuje vzrokov za upanje v ugoden in časten izid. Pravočasno pa je treba predvidevati vse, zato da bo Francija kos vsaki eventualnosti. Dodal je, da se sicer vprašanje ne postavlja pred 20. julijem, če pa do tega dne ne bodo pogajanja uspela, bo treba storiti vojaške ukrepe, t. j. zavarovati ekspedicijski zbor v Indokini in držati na tem področju zadostno močan vojaški aparat, zato da se bo nasprotnik zavedal, da ne more računati na odločitev z nadaljevanjem sovražnosti in da se mu splača obnoviti pogajanja, recimo tudi z novo francosko vlado».

Zatem je Mendes-France izjavil, da se je v preteklih dneh razgovarjal z obrambnim ministrom in z načelnikom glavnega štaba o vseh bodočih ukrepih glede Indokine ter pojasnil, da bi v primeru nadaljevanja sovražnosti bilo potrebno poslati v Indokino tudi rekrute. Dodal je, da ne zahteva od skupščine že sedaj zadevnega pooblastila. V teku so sedaj vse priprave in če bi po 20. juliju skupščina izglasovala potrebne ukrepe, ne bi bilo nobene zakasnitve pri pošiljanju čet v Indokino, ker bodo vse priprave do tedaj končane. Poudaril je še, da «v sedanjem trenutku, ko igra vlada karto miru, ni umestno sprejeti takega ukrepa, če vlada ne bo na to prisiljena». Njegova naloga je sedaj pripraviti za vsak primer za bodočo vlado sredstva, ki bi bila eventualno potrebna.

Izrazil je zatem odločno upanje, da ne bodo potrebni taki ukrepi, ter je ponovil, da zadnji umiki ob ustju Rdeče reke predstavljajo izključno vojaški ukrep, ki je bil sklenjen pred dvema mesecema in je med drugim posledica padca Dien Bien Fuja.

Eisenhower nasprotuje sprejemu Kitajske v OZN

WASHINGTON, 7. — Predsednik Eisenhower je na svoji današnji tiskovni konferenci izjavil, da absolutno nasprotuje sprejemu Kitajske v OZN v sedanjih pogojih. Dejal je, da je Kitajska sedaj v vojni z OZN, in da jo je glavna skupščina OZN proglasila za napadalko. Ta položaj se do sedaj ni spremenil. Dodal je, da bi spremenil svoje mnenje, samo če bi Kitajska «zares pokazala stvarno dobro voljo, da namerava izpolniti moralne obveznosti, ki jih imajo člani OZN». Dodal je še, da je po njegovem mnenju vsaj 95 odst. ameriškega prebivalstva njegovega mnenja.

Na vprašanje, ali bi se Združene države umaknile iz OZN, če bi bila Kitajska sprejeta, je Eisenhower izjavil, da ne namerava stvari prejudicirati z dokončnimi izjavami. V takem primeru bo morala ameriška vlada zadevo temeljito proučiti. ZDA so stopile v OZN na podlagi določene pogodbe in odpoved pogodbe je stvar, o kateri je treba temeljito razmisliti in se zanjo odločiti šele po proučitvi vseh mogočih posledic. Novinarji so predsednika vprašali, ali se njegovo stališče ujema s stališčem senatorja Knowlanda. Predsednik je odgovoril, da se ti dve stališči o mnogih vprašanjih strinjata, v drugih pa ne.

Skrivnostne smrti v Italiji

FOGGIA, 7. — Medtem ko italijanski tisk še vedno piše o preiskavi, ki se vodi v zvezi z afero Montesi in ki je do sedaj baje že prišla do zaključka, da gre za umor, je prebivalstvo pokrajine Foggia razburil nov dogodek, ki ga spravljajo v zvezo z razpečavanjem mamil. Danes zjutraj je namreč neki delavec našel na obrežju Calafico truplo mlade ženske, ki je imela na sebi samo modrc in hlačke. V modrcu so našli potrdilo nekega fotografa za izvršene slike. Oblasti so na podlagi tega potrdila izsledile fotografa, ki je povedal, da je žensko dvakrat slikal in ona mu je v soboto 26. junija z zaskrbljenostjo povedala, da ji neki moški vztrajno sledi.

Ugotovili so da je ženski ime Marija Terpin, ki je stara 18 let in je doma iz Idrije ter je svoj čas bivala v Gorici. V Foggio je prišla letos januarja in je bila postrežnica pri neki bogatejši družini.

Pri pregledu so zdravniki ugotovili, da je bila Terpin noseča v drugem mesecu.

O podobnem primeru javljajo tudi iz Salerna. Tudi tam je neki delavec našel na samotni obali truplo mlade ženske, ki pa je bila oblečena. Do sedaj niso še ugotovili njene identitete.

V ponedeljek izjava Churchilla o razgovorih v Washingtonu in Ottawi

Včeraj je Churchill v spodnji zbornici samo odgovarjal na vprašanja v zvezi s temi razgovori - Eden o delu študijskih skupin za Azijo in Nemčijo

LONDON, 7. — Churchill je danes na seji vlade poročal o razgovorih v Washingtonu in Ottawi. Na seji so bili navzoči tudi poveljniki glavnega štaba. Govorili so tudi o ženevski konferenci in sprejeli sklep, da se zunanji minister Eden vrne v Ženevo.

Spodnja zbornica pa je Churchillu priredila prisrčen sprejem.

Prvi ga je nagovoril voditelj opozicije Attlee, ki je izjavil, da «smo vsi zelo zadovoljni, da zopet vidimo ministrskega predsednika in zunanjega ministra». Nato ga je vprašal, ali bo in kdaj bo podal uradno izjavo o washingtonskih razgovorih, na kar je odgovoril predsednik zbornice, ki je napovedal Churchillovo izjavo za ponedeljek.

Churchill je le na kratko odgovarjal na nekatera vprašanja poslancev. Laburist Warbey ga je vprašal, ali bo mogoče vedeti za imena tistih držav, ki jih Churchillova in Eisenhowerjeva skupna izjava označuje za «suženjske države». Churchill je odgovoril: «Ko sva Eisenhower in jaz pripravila to izjavo, sva se zavedala, da bi se nekatere države lahko čutile užaljene, da so bile vključene v morebitni seznam, druge pa bi bile užaljene, če ne bi bile vključene. Poslanec ga je nato vprašal: «Ali naj se to razume n. pr., da naša država ne bi mogla nikoli sklepati pogodb s Sovjetsko zvezo, ker ZDA odklanjajo priznanje vključitve baltiških držav v Sovjetsko zvezo? Churchill je odgovoril, da je bil njegov in Eisenhowerjev namen «izraziti mnenje splošnega značaja in ne izrecno določiti, kaj naj bo označeno ali pa ne na določenem seznamu».

Laburist Kenneth Younger je tedaj vprašal, ali te dokaj nejasne besede vendarle pomenijo, da je bil z ZDA dosežen resničen sporazum, in ali «nismo slučajno znova v enem od takih položajev, v katerem se po raznih elastičnih formulah pokaže, da jim dajejo ZDA eno tolmačenje, Anglija pa drugo, različno, tolmačenje?» Churchill je odgovoril, da ne misli tako, in je dodal: «Mi in ZDA se odločno strinjamo o temeljnih načelih».

Govoril je nato zunanji minister Eden, ki je izjavil, da se bodo posvetovanja med zunanjimi ministri v Ženevi verjetno v kratkem nadaljevala.

Na vprašanje o posvetovanjih med ZDA in Veliko Britanijo glede Južnovzhodne Azije, EOS in atomskega sodelovanja je Eden izjavil, da je bilo v zvezi z vprašanji, ki so nastala iz washingtonskih razgovorov, bilo sklenjeno, da bo podrobnosti proučevala skupina angleških in ameriških funkcionarjev, ki se bodo posvetili zlasti proučevanju azijskih vprašanj. Ta skupina bo stalno poročala svojim vladam.

Kar se tiče Evrope, pa je proučevanje vprašanj, ki so nastala iz omenjenih razgovorov, poverjeno enaki skupini angleških in ameriških funkcionarjev, ki se posvetujejo v Londonu. Ta skupina ima predvsem nalogo razpravljati o mednarodnem statutu zahodnonemške republike in njeno delo temelji na domnevi, da bo Nemčija nudila svoj prispevek k obrambi Zahodne Evrope v okviru evropske obrambne skupnosti.

Na vprašanje, ali ima ta študijska skupina nalogo proučevati tudi gospodarska vprašanja, je minister odgovoril: «Njena naloga je bistveno politična in vojaška. To je študijska skupina, katere obstoj ne pomeni nobene obveznosti s strani angleške vlade. Prizadete vlade bodo obveščene o delu te skupine. Isti postopek bo veljal tudi glede Južnovzhodne Azije, toda pogoji so nekoliko drugačni».

Na vprašanje nekega laburističnega poslanca, ali se mu ne zdi, da je žaljivo za Francijo, da je bila izključena iz teh razgovorov, in da so ZDA in Velika Britanija dejansko potegnile z Adenauerjem, za to da prisilijo Francijo na ratifikacijo EOS in jo s tem izsiljujejo, je Eden odgovoril, da to pomeni popolnoma potvarjati stvarnost, in dodal, da «ni bilo nikoli govora, da bi se Adenauer ali nemška vlada priključila študijski skupini».

Glede atomskih vprašanj pa ni bila ustanovljena nobena mešana študijska skupina, ker bodo ta vprašanja obravnavali po redni diplomatski poti.

RAZGOVOR EDEN-MASSIGLI v zvezi z Nemčijo in EOS

Britanski zunanji minister je poročal francoskemu poslaniku tudi o washingtonskih razgovorih - Poziv zunanjepolitičnega odbora Mendes Franceu - Adenauer ponovil svoje izjave o EOS

PARIZ, 7. — Zunanjepolitični odbor francoske narodne skupščine je danes pozval Mendesa-Francea ali pa namesto njega državnega tajnika v zunanjem ministrstvu De Beaumonta, naj pojutrišnjem sporoči temu odboru svoje mnenje o angleškoameriških razgovorih v Londonu v zvezi z obnovitvijo nemške suverenosti. Razen tega želi odbor vedeti vzroke, zaradi katerih je bilo potovanje De Beaumonta v Bonn odloženo, ter želi biti obveščen o sedanjem stanju francosko-nemških pogajanj o Posarju.

Pravni odbor narodne skupščine pa je odobril resolucijo, ki nasprotuje ratifikaciji pogodbe o EOS. Odobril je poročilo golista Palewskega, katerega zaključki so enaki poročilu Julesa Mocha. Kakor je znano, sta se proti ratifikaciji EOS izrekla tudi zunanjepolitični odbor in odbor za obrambo.

Za predsednika odbora za obrambo pa je bil izvoljen socialist Max Lejeune, ki je znan kot nasprotnik EOS. Nadomestil je generala Koeniga, ki je postal obrambni minister.

Že včeraj pa so poslancem razdelili prvi del poročila o EOS, ki ga je pripravil Jules Moch v imenu zunanjepolitičnega odbora. Poročilo pravi med drugim: «Noben poslanec ne bo mogel dopustiti, da se iz inozemstva izvaja najmanjši uradni pritisk. Če Francija sklene, da se odpove znatnemu delu svoje suverenosti, mora to napraviti kot suverena država. Kakršen koli pritisk v katerem koli smislu z onstran meja, bo imel samo za posledico, da bo združil proti tej intervenciji vse Francoze, ki ljubijo svojo neodvisnost. Zato so oni sami poklicani, da svobodno odločajo o svoji bodočnosti. Zaradi tega bomo črtali iz tega poročila sleherno omenjanje poizkusov, da bi se v enem ali drugem smislu vplivalo na odločitev skupščine».

Pozno popoldne je Mendes-France sprejel britanskega poslanika Gladwyna Jebba. Pozneje pa se je Mendes-France razgovarjal s častnim predsednikom narodne skupščine Herriotom.

Britanski zunanji minister Eden pa je v Londonu sprejel francoskega poslanika. Pristojni krogi izjavljajo, da je Eden poročal Masigliju o washingtonski konferenci in o britanskem stališču glede nadaljevanja ženevskih razgovorov ter glede nemške oborožitve.

Masigli pa je poročal Edenu o pogajanjih, ki jih Mendes-France vodi glede EOS in o reakciji francoske javnosti v zvezi z nemškim vprašanjem.

Iz Bonna javljajo, da so ministri tamkajšnje vlade danes odobrili zunanjo politiko, ki jo je označil Adenauer v svojem znanem intervjuju hamburškemu radiu. Na današnji seji je kancler izjavil, da je pripravljen vsak trenutek razpravljati s predstavnikom francoske vlade o sedanjem stanju francosko-nemških odnosov. S tem v zvezi je kancler pojasnil, da nima namena razpravljati o morebitnih spremembah pogodbe o obrambni skupnosti. V ta namen bi bila potrebna prejšnja ratifikacija v francoski skupščini. Razen tega pa bi morali o spremembah razpravljati tudi na konferenci zunanjih ministrov držav članic EOS.

Izjavil je dalje, da se Zahodna Nemčija ne misli oddaljiti od svoje sedanje politike glede bonnskih in pariških dogovorov, ter je zanikal, da se je izrekel za ustanovitev nemške državne vojske. Dejal je, da se je izrekel proti taki vojski in da je izrekel mnenje, da je EOS najboljša oblika nemške udeležbe pri obrambi Zahodne Evrope.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je bil leta 1621 rojen sloveči francoski basnopisec Jean Lafontaine. Umrl je leta 1695.

TRŽAŠKI DNEVNIK

DANES, četrtek 8. julija
Elizabeta, Milojka
Sonce vzide ob 4.23 in zatone ob 19.56. Dolžina dneva 15.33. Luna vzide ob 12.07 in zatone ob 0.01.
JUTRI, petek 9. julija
Veronika, Hvalimir

Ob gostovanju ljubljanske Opere

V odgovor na nekatera naša vprašanja glede izbire del za gostovanje ljubljanske Opere in baleta v Trstu, je direktor ljubljanske Opere tov. dr. Valens Vodušek napisal naslednji članek:

O predstavah, s katerimi gostuje ljubljanska Opera v Trstu, bi rad pripomnil nekaj stvari. Predsinočnji veliki uspeh Gotovčevega «Era» je potrdil, da je bilo to delo pravilno izbrano. Čeprav je naša Opera z njim v Trstu že nastopila pred mnogimi leti, je za tiste, ki so ga videli takrat, petnajst let dovolj dolga doba, da si zaželiš isto lepo stvar videti še enkrat. Kdor pa ga je ali ga bo tokrat videl prvič, je spoznal živo, barvito in veselo delo, ki ga lahko razume in uživa vsak, tudi najpreprostejši poslušalec. Za tujce zopet je ta opera od vseh jugoslovanskih del najbolj zanimiva, saj je še vedno glasbeno najbolj reprezentativna naša opera, ki je pravzaprav edina doslej bila že večkrat uprizorjena na tujih opernih odrih, posebno v Srednji in Severni Evropi.

Z baletno umetnostjo tržaško občinstvo — kot so nam povedali — ni še imelo doslej veliko stika. Zato je bila uvrstitev celovečernega baleta «Ohridska legenda» v naš program morda tvegana, čeprav zanimiva novost; človeku namreč, ki gleda balet prvič, je ta vrsta umetnosti nedvomno bolj tuja od opere. Če so kateri izmed občinstva morda imeli v začetku kakšen tak pomislek, upamo, da so ga po naši prvi predstavi izgubili. Tako vsaj kaže velik uspeh obeh baletnih predstav in veliko povpraševanje, ali bo lahko nadomeščena tretja predstava, ki je v ponedeljek zaradi dežja morala odpasti. (Na mokrih deskah se namreč pač lahko poje, ni pa mogoče plesati baleta, tudi če bi se gledalci zadovoljili z vlažnimi sedeži). Vendar ponovitev skoro gotovo ne bo mogoča, ker se je moral glavni plesalec-solist Trninić včeraj vrniti v Beograd zaradi že vnaprej določenih nastopov drugje.

Več vprašanj sem slišal zaradi Gounodove opere «Faust» ki je edino nejugoslovansko delo v našem programu — češ, tisti naši ljudje, ki nimajo prilike večkrat hoditi v opero, bodo mogoče rajši gledali domača dela, drugi pa imajo možnost poslušati to opero tudi ob drugih prilikah. Mi pa mislimo, da je ta opera, ki je po celem svetu za «Traviato» in «Butterfly» največkrat igrana in najpriljubljenejša opera sploh, za vsakega poslušalca zelo dostopna in obenem v naši uprizoritvi tako lepa in privlačna, da bo navdušila vse, tudi izbirčnejše poslušalce. V glavnih vlogah namreč nastopajo sopranistka Bukovčeva, tenorist Brajnik (ki imata oba že številne ponudbe za angažmaje in gostovanja v inozemstvu), tržaški domačin basist Merlak in baritonist Smerkolj. Poleg tega pa je v tej naši uprizoritvi razen mogočnih in pretresljivih zborovskih prizorov ena najlepših sestavin vpleteno baletno dejanje «Valpurgina noč» v koreografiji prof. Pina Mlakarja, ki ga plešejo z baletnim zborom štiri solistke, (Mlakarjeva, Smidova, Sitarjeva in Pretnarjeva). O tem baletu so že v Ljubljani nekateri tuji strokovnjaki izrekli sodbo, da ga je redko kje v Evropi mogoče videti tako krasno postavljenega. Zato upamo, da bo ta velika opera z baletom posebno všeč tudi tržaškemu občinstvu.

«Gorenjskega slavčka» naši tržaški rojaki menda še ne poznajo, vendar se je vest o njem — kot sem slišal na lastna ušesa — razširila že prav do sleherne slovenske vasi na tem ozemlju in je zanj ogromno zanimanje; prav tako je namreč tudi bilo in je v Sloveniji, da smo ga morali igrati v Ljubljani in po manjših krajih že neštetokrat, z izrednim uspehom. Pa saj ni čuda, ko je ta vesela opera z lepimi spevi, z narodno pesmijo in slovenskimi ljudskimi plesi ter nošami, v gorenjski pokrajini s Triglavom v ozadju tako domača, tako topla in preprosto iskrena. Ko smo ob našem lanskem gostovanju v Celovcu dajali «Slavčka» za naše koroške Slovence, so si ob koncu drugega dejanja vsi otirali solze od ganjenosti, tako jih je prevzela domača pesem. Seveda pa je v «Slavčku» še več veselega; posebno poskrbita za smeh naš izvrstni buffo-basist Korošec z Banovcem, ki delata družbo v glavnih vlogah Gostiču, Bukovčevi oz. Polajnarjevi, Mlejnikovi, Karlovčevi ter Janku oz. Andrejevu.

Mislim torej, da bomo s sestavo programa za naše gostovanje ustregli skoro vsem: pokazali bomo štiri različne predstave, ki so vse zelo privlačne za najširši krog občinstva in se kot prave ljudske predstave najbolj prilegajo za uprizoritev na prostem. Naj na koncu pristavim le še to, da bi seveda izbrali deloma druga dela, če bi gostovali v gledališki stavbi in imeli pred očmi predvsem tuje občinstvo. Lahko namreč rečem, da bi imeli za tak primer pri rokah več izvrstnih naših uprizoritev manj popularnih ali modernih del, po katerih je ljubljanska Opera zaslovela po celi Jugoslaviji in že tudi v Avstriji in ki bi tujcem enako ali še bolj prepričevalno dokazale visok nivo naše operne umetnosti.

Dr. Valens Vodušek

OB DANAŠNJI PROTESTNI STAVKI KOVINARJEV IN PETROLEJSKIH DELAVCEV

Delavstvo ne priznava rimskih sporazumov in zahteva neposredna pogajanja v Trstu

Proti zloglasnemu sporazumu o poenotenju mezd in plač bodo stavkali kovinarji od 14. do 24. ure, delavci «Aquile» pa 24 ur - Popoln uspeh stavke nameščencev krajevnih ustanov

Zveza dela Tržaškega ozemlja (bivši ES) je napovedala za danes od 14. do 24. ure stavko vseh kovinarskih delavcev. Večina delavcev bo tako dejansko stavkala samo uro in pol, ker se redni delovnik konča ob 15.30.

Tudi ta stavka spada v skupino protestnih stavk proti zloglasnemu sporazumu o poenotenju mezd in plač, na katerega je pristala proti vsem sindikalnim načelom tudi Delavska zbornica. Sporazum je bil namreč sklenjen v Rimu in Zveza industrijcev v Trstu odklanja vsa pogajanja tu na kraju samem. Delavci pa zahtevajo, da se spor reši v Trstu ter ne morejo pristati na to, da jim določajo mezde v Rimu. Razen tega pa omenjeni sporazum tudi določa zelo nizke poviške, in sicer samo 5,85 lire na uro. Zveza dela je napovedala stavko z zahtevo po 3.000 lir mesečnega predujma na bodoče poviške. S stavko delavci hkrati protestirajo proti sleparskemu sporazumu, ki zapostavlja Trst; proti poskusom krčenja obratov in odpuščanju delavcev ter proti napadom na tovarniške odbore in represalijam fašističnega značaja proti delavcem. Stavka se vodi tudi v obrambo dela in z zahtevo po reorganizaciji državne ustanove IRI, v katero spadajo vsa najbolj važna tržaška industrijska podjetja.

Ob stavki pa delavci ugotavljajo, da Zveza dela ne zahteva dovolj odločno neposrednih pogajanj v Trstu, kar bi pač morala biti glavna in bistvena zahteva. Prav tako je bilo v tovarnah in na drugih delovnih mestih premalo pripravljanja na stavko. Gre namreč za zelo važno in resno vprašanje, ki zahteva mobilizacijo vsega delavstva.

Zveza dela je sklicala za danes ob 14.30 tudi skupščino kovinarjev v Domu pristaniških delavcev. Delavska zbornica pač kot po navadi stavki nasprotuje in je pozvala svoje članstvo, naj se je ne udeleži. Delavci Razrednih sindikatov se bodo tudi udeležili stavke, pri čemer pa opozarjajo na omenjene pomanjkljivosti.

Štiriindvajseturno stavko od danes od 7.30 dalje so napovedali tudi delavci rafinerije «Aquila» in zunanjih podjetij, ki opravljajo v tej rafineriji razna gradbena in kovinarska dela. Tudi ta stavka ima značaj protesta proti sporazumu o poenotenju mezd, neposredni povod zanjo pa je odklanjanje zahtevanega predujma na poviške.

Včerajšnja stavka nameščencev krajevnih ustanov je imela popoln uspeh. Sindikati poročajo, da je bila udeležba v stavki stoodstotna in da so delali samo tisti delavci in uslužbenci, ki so bili stavkanja oproščeni. Tako so bili zaprti vsi občinski uradi in je le matični urad deloval v omejenem obsegu od 10. do 12. ure. Zato tudi ni bilo izdano poročilo o rojstvih, smrtih in porokah za včerajšnji dan. Stavkali so seveda tudi vsi smetarji, tako da včeraj sploh niso odnašali smeti.

* * *

Tudi stavka gradbenih delavcev, ki jo je napovedala Zveza dela, je kljub nasprotni agitaciji Delavske zbornice še precej dobro uspela in se je udeležilo okoli 50 odstotkov gradbenih delavcev, ki so se ob 11. uri zbrali na skupščini v Domu pristaniških delavcev. Udeležba v stavki pa je bila po raznih gradbiščih različna: tako so ponekod stavkali prav vsi delavci, ponekod pa noben.

Zadnji odpusti v podjetju Sbocchelli

Mizarsko podjetje Sbocchelli je odpustilo zadnjih 24 delavcev, ki so še bili v njem zaposleni. V službi je podjetje obdržalo samo nujno potrebne osebje za vzdrževanje naprav. To je nov dokaz, v kakšno krizo so zabredla zlasti tista mala in srednja industrijska podjetja, ki so odvisna od naročil ladjedelniške industrije. Še pred dvema letoma je imelo to podjetje nad 100 delavcev in je bilo skupno s Frandoličem največje podjetje te vrste. Z zadnjimi odpusti je to podjetje praktično prenehalo s proizvodnjo.

Delavci Modiana pri dr. Vitelliju

Suspendirani delavci podjetja «Modiano» so šli včeraj k dr. Vitelliju s prošnjo, da bi posredoval za njihovo ponovno zaposlitev. Dr. Vitelli pa se jih je po pilatovsko odkrižal in jih poslal k dr. Levitusu, ravnatelju urada za delo. Ta jim je seveda zagotovil vso svojo podporo in jim obljubil, da bo storil vse, da jih podjetje ponovno sprejme na delo, kakor hitro bo imelo dovolj naročil.

Pomagajmo poplavljencem!

Poleg številnih kosov oblačil smo včeraj prejeli nadaljnjih 35.370 lir za poplavljence na Štajerskem, tako da se je doslej nabrana vsota denarja dvignila na 1,129.868 lir. Ker smo iz včerajšnjega seznama darovalcev morali izpustiti nekaj imen zaradi pomanjkanja prostora, jih objavljamo danes skupno z ostalimi.

Vse one, ki še nameravajo prispevati, opozarjamo, da bomo akcijo za pomoč poplavljencem zaključili v soboto 9. t. m.

Včeraj in predvčerajšnjim so darovali naslednji dobrotniki: Kocjančič 200, Marčela Nero 200, Milka Pečar 500, Andrej Čok 500, Kristina Lenardon 200, Marija Vecchio 200, Karlo Hrovatin 200, Zofija Bareto 200, Stana Ivančič 200, Angela Loze 500, Marija Savi 250, Rozalija Savi 200, Parovel 200, Scherl 200, Mihaela M. 1000, Just Kovačič 500, Maks Hmeljak 500, Milka Renčelj 300, Milja Kocja 200, Amalija Veljak 300, Rusnat, Carla Olivetto, Anna, Olga, Amelia, Araldo, Marija Kuret, Marija Brunetti, Bruna Brunetti, Jožefa Tessera, Terenzio, Pepi Ferletta so darovali več kosov oblačila; Anton Jakopič 500, Emilija Čotar 300, Viktor Šibelja 300, Albina Amagna 500, Stanko Volčič 2000, Pepi Sila 2000, Kren 500, družina Prodan 500, Cjak Marija 500.

Milka Zuljan 100 lir, Pepca Hrvatič 100, Jožef Kuret 100, Roža Vatovac 100, Mici Bordon 500, Savina Zuljan 150, Sofija Grdina 150, Kristina Slapnik 50, Pierina Kuret 100, Antonija Kuret 100, Deponte 100, Elizabeta Kuret 100, Milka Svara 100, Marija Svara 200, Marija Berdon 200, Zuljan 200, Josipina Zerjal 200, Felicjan 100, Kuret 100, Marija Petaros 200, Cilka Petaros 200, Tomažič 100, Neva Zuljan 200, Genovefa Komar 300, Marija Petaros 100, Stefanija Semenič 150, Mohorič 50, Boža Kuret 100, Marija Hrvatič 100, Antonija Kuret 100, Danilo Zuljan 1000, Ivan Komar 500, Marija Premolin 200, Silvester Kuret 500, Vida Zuljan 500, družina Zuljan 200, Oda Sprtanac 500, Albin Turko 200, Marino Kuk 1000, Ljubomir Cunja 500, Olga Cunja 500, Leopold Sirca 200, Anton Rioza 1000, Gilda Flego 1000, Ana Flego 500, Bogomila Grdina 1000, Celestina Ovidoni 300, Ida Toskan 500, Anton Božič 500, Magda Gregorič 300, Pečenko 500, Lavrenčič 200, Cepar 160, N.N. 200, Gerdol 160, Marija Sancin, Zora Barut, Antonija Godina več komadov oblačila, družina Gustinčič 1000, Albina Blažina 300, družina Mahne 1000, Verk 500, V. Dovgan 100, Zorka Kukanja 300, Franc Vatovec 500, družine Flego s Kolonkovca so darovale veliko količino perila obleke in čevljev, Kante Angel 1.000, Stefanija Marc 400, Franc Merlak 500, Marija Zerjal 300, Vida Mevlja 500, Kavčič Draga, Celestina Ferfolja in Tarici Slava več komadov oblačila, Jože in Marica Sturm 1.000, Modrijan S. 500, Francka Modrijan 500, N.N. 500, Anton Pamić 1.000, N.N. 9.000.

Seja trž. obč. sveta

Za včeraj napovedana seja tržaškega občinskega sveta je odpadla. Občinski svet se bo sestal šele prihodnji teden predvidoma v torek, ko bo razpravljal o preostalih vprašanjih upravnega značaja.

KRITIKE IN POROČILA

Koncert Smith College

Iz mesta Northampton v državi Massachusetts je dospel v Trst komorni ženski zbor Smith College, ki šteje okrog 50 članic. Nastopile so sinoči v Avditoriju pod taktirko dirigentke Ive Dee Hiat, ki jih je vodila z veščo in obenem graciozno roko. Prvi del koncerta je obsegal klasične večinoma nabožne skladbe, a drugi nekaj umetnih in narodnih pesmi (songs). Zbor ima odlične pevke, dobre solistke in če bi bili alti nekoliko bolj polni, bi lahko rekli, da je ta zbor prav na vrhuncu med vsemi, ki so kedaj nastopili v tržaškem Avditoriju. Nastop brezhiben in simpatičen. Izbrana, po večini angloameriška publika ni štedila s ploskanjem in je izsilila trikratni dodatek.

M. F.

«Ero» sinoči odpadel zaradi slabega vremena

Neugodno vreme je že drugič preprečilo baletno oz. operno uprizoritev na stadionu «Prvi maj». Zaradi močnega naliva je morala sinoči odpasti repriza priljubljene opere «Ero z onega sveta», ki je predvčeraj navdušila izredno številno občinstvo. Izvedeli smo, da bodo prireditelji skušali odpadlo uprizoritev nadoknaditi po izčrpanem najavljenem programu, predvidoma v ponedeljek.

IZ POROČILA TRGOVSKE ZBORNICE ZA MESEC MAJ

977 BREZPOSELNIH VEČ V RAZDOBJU ENEGA MESECA

Globalna vsota protestiranih menic se je od aprila do maja povečala za 0.8 odstot. - Še vedno zastoj trgovine na drobno in na debelo

Iz mesečnega poročila tržaške trgovske zbornice o gospodarskem položaju v Trstu za mesec maj, ki je trenutno v tisku, prinaša agencija Astra nekatere podatke, ki kažejo, da se kriza v Trstu še nadalje zaostruje. Podatki, ki jih prinaša «Astra» so seveda izbrani po njenem kriteriju in se bomo morali k njim zaradi popolnejše slike o gospodarskem položaju v maju seveda še povrniti potem ko nam bo na razpolago poročilo samo.

Vendar pa tudi agencija «Astra» ni mogla mimo ugotovitve, da se tudi v preteklem maju še vedno niso omilile katastrofalne posledice osmooktobrske odločitve glede Trsta za lokalno trgovino na drobno. Prodaja blaga je še vedno zelo skromna, nekoliko boljša je le tista na obroke. Velike težave pa so imeli prodajalci z izterjevanjem kreditov. Podoben je položaj v trgovini na debelo, kjer je bil zabeležen zastoj posebno v prodaji mlečnih in mesnih izdelkov ter svinjskih maščob. Kar za 4 odstotke v primerjavi z aprilom pa se je skrčil obseg trgovine z živino za zakol in svežim mesom. Prav tako je bil skromen obseg prodaje jajc, popolnoma statičen pa je trg z vinom. Izredno nizka je bila tudi kupčija s kavo, to pa predvsem zaradi tega, ker pričakujejo trgovci spremembo na svetovnem trgu. Nazadovala je tudi trgovina z železom in drugimi kovinami, medtem ko je v zastoju tudi trgovanje z gradbenim materialom, predvsem z lesom.

Poročilo trgovske zbornice navaja tudi, da se je teoretični obračun življenjskih stroškov na osnovi podatkov urada za delo znižal za 1,9% v primerjavi z aprilom. Ta podatek je očitno v nasprotju s prejšnjimi ugotovitvami o zastoju in celo nazadovanju trgovine. Tudi število protestiranih menic je bilo izredno visoko, saj jih je bilo kar 2.183 za skupno vrednost 63,524.601 liro, kar je glede na število sicer za 1,1 odstotka manj kot aprila, glede na globalno vsoto pa za 0,8 odst. več kot aprila. Nadaljevanje kritičnega položaja dokazuje tudi porast propadlih družb in podjetij, ki jih je bilo v maju šest, v primeri s tremi v maju lanskega leta.

Takse in neposredni davki na posle so v maju vrgli skupno 621,983.000 lir v primerjavi s 664.638.000 lirami v maju 1953. Od te vsote odpade 508,808.000 lir na davek na promet.

Še najbolj zgovoren podatek o naraščajoči krizi pa je mogoče tisti, ki govori o številu zaposlenih in nezaposlenih oseb. 20. maja t. l. je bilo pri področnem uradu za delo vpisanih 87.264 zaposlenih oseb, kar je nič manj kot 472 oseb manj kot v aprilu tega leta. Vpisanih brezposelnih pa je bilo 20. maja 19.577, torej kar 977 oseb, oziroma 5,2 odst. več kot v aprilu.

Poročilo trgovinske zbornice prinaša nadalje še podatke o pomorskem in železniškem prometu v maju, kjer je bil sicer dosežen viden napredek, ki pa gre v glavnem na račun masovnega blaga.

Razprodaja odvečnega ameriškega vojaškega blaga

Častnik, ki upravlja z imovino ameriških čet v Trstu, bo priredil vrsto razprodaj ameriškega državnega blaga v skladišču št. 27 v starem pristanišču.

Z odpiranjem ponudb se bo začelo 21. julija ob 10 uri dopoldne. Čas za ponudbe je vse dotlej. Zainteresirane osebe bodo obveščene.

Novi znamki

Od 8. t. m. bosta v prodaji pri vseh poštnih uradih znamki za 25 in 60 lir v spomin 700 stoletnice rojstva Marca Pola. Za frankiranje bosta znamki veljavni do 31. dec. 1955, zamenjati pa ju bo mogoče do 30. junija 1956.

ZA DRUGO POLLETJE 1954

50 milijonov lir za razna javna dela

V teh dneh bodo oddali na dražbo razna javna dela v skupni vrednosti okoli 50 milijonov lir, od katerih bodo porabili največ za razna cestna dela. Tako bodo porabili tri in pol milijona lir za nadaljevanje del pri razširitvi Ul. Flavia, in sicer od km 9.930 do km 8.800. Cesto bodo razširili, ob njej pa zgradili pločnike, tako da bo vsaj do neke mere zajamčena varnost pešcev. Za cestna dela je določenih še 24 milijonov lir, katere pa bodo porabili za redno vzdrževanje cest v semestru julij - december. Tako bodo popravili cesto Trst - Padriče, Trst - Devin, Ul. Flavia, Trst - Fernetiči, Padriče - Sesljan, Trst - Bazovica, Ricmanje - Prebeneg in cesto skozi devinsko-nabrežinsko občino.

Za razširitev meteorološke postaje na Sprehajališču sv. Andreja je za drugi semester tega leta predvideno 18 milijonov izdatkov. Razširili in dvignili bodo del stavbe, ki meji na Ul. Murat, v novih prostorih pa bodo uredili knjižnico, delavnice in laboratorij ter skladišče. V to poslopje se bo preselila tudi kmetijsko-gozdarska poskusna postaja.

Med manjšimi deli naj še omenimo preureditev neke občinske stavbe v Dolini, ki bo služila za otroški vrtec in bo imela stanovanje za čuvaja ter ograditev psihiatrične bolnišnice pri Sv. Ivanu.

Podaljšanje poljedelskih pogodb

Zavezniška vojaška uprava je spremenila ukaz št. 167 z dne 25. septembra 1952 o podaljšanju poljedelskih pogodb, ki so bile že podaljšane z ukazom ZVU št. 131 z dne 23. novembra 1953.

Za členom II ukaza št. 167 z dne 25. septembra 1952 je treba vključiti naslednji odstavek:

«Izvršitev sodb o izpraznitvi («sentenze di sfratto») za določeno kmetijsko leto se mora odložiti do konca naslednjega kmetijskega leta».

V ta namen je bil podpisan 2. julija 1954 ukaz ZVU, ki bo postal veljaven z dnem objave v Uradnem listu in bo imel vzvratno moč od 1. oktobra 1952.

PROMETNA NESREČA, KI BI SE LAHKO SLABŠE KONČALA

ZARADI SLABOSTI ŠOFERJA filobus s 15 potniki trčil v zid

Zaradi spolzke ceste ni šofer mogel preprečiti nesreče Mnogi izmed potnikov ranjeni, najbolj pa šofer sam

Okoli 19. ure je 39-letni Severino Limoncini z Lonjerske ceste vozil filobus št. 15 po Ul. Hermet v smeri proti Sv. Andreju. Ko je privozil v višino Trga Carlo Alberto mu je nepričakovano postalo slabo in je zato takoj zavrl, da bi preprečil morebitno nesrečo. Žal se filobus ni ustavil, temveč je zaradi spolzke ceste zdrsel naprej. Ko je Limoncini opazil, da vozila ne bo mogel ustaviti je v grozo kakih 15 potnikov zavil na levo stran z namenom da zavozi na cesto med policijsko postajo v Ul. Hermet in vrtom. Žal pa je šofer slabo preračunal in tako je trčil, morda tudi zaradi mokre ceste, v zid policijske postaje in se nato dokončno ustavil na Trgu C. Alberto.

Ker so bili nekateri potniki kakor tudi Limoncini sam ranjeni, so poklicali na mesto rešilne avtomobile, ki so jih odpeljali v bolnišnico, kjer so Limoncinija sprejeli s prognozo okrevanja v 8 dneh na opazovalnem oddelku (udarec na spodnjem delu trebuha in druge lažje poškodbe), medtem ko so večino potnikov poslali po prvi pomoči domov.

Na opazovalnem oddelku so tudi sprejeli 45-letno Germo della Quercia vd. Zotti Marijo iz Ul. Madonna del Mare. Ostalim in sicer Marcellu Scatalinju, Annamariji Bologni s Trga C. Alberto, Mariji Ciacchi iz Ul. Caprin, Ceciliji Castellano por. Coloianni, Mariji Colaianni obe stanujoči v Ul. Hermet, Santu Signoroniju in Adelini Lipassi so izprali razne praske in lažje rane, nakar so jih poslali domov kjer se bodo morali sami zdraviti.

Prometna policija je uvedla preiskavo, da ugotovi točne vzroke nesrače.

ISKALI SO TATINSKI PLEN, PA SO NAŠLI OROŽJE

NA SLEDI NOVI SKUPINI ilegalnih posestnikov orožja?

Zakaj je bil lastnik revolverja in nabojev pred sodiščem za zaprtimi vrati?

Tatvine, ki so si v preteklih dneh sledile v raznih cerkvah na škodo zamišljenih in v molitev zatopljenih meščanov, v glavnem seveda žensk, so prisilile policijo, da je začela resneje zasledovati zlikovce. Zaradi tega je poveljstvo postavilo okoli cerkva več agentov, ki so budno pazili na sumljive elemente.

Tako so nekateri policijski agenti predvčerajšnjim opazili v bližini rojanske cerkve sumljivo žensko, ki so jo ustavili in jo povabili na poveljstvo, kjer so ji pregledali žepe in torbico. Sreča jim je bila mila, kajti pri njej so našli 34.942 lir v raznih zavojih. Ker jim ženska, identificirana za 36-letno Luigio Bacci por. Torelli iz Ul. Campanelle, ni znala obrazložiti od kod ta denar, so zasumili, da mora kaj skrivati tudi v stanovanju. Pregled stanovanja je potrdil sum agentov, ker so v njem našli več denarnic in drugega blaga, ki je bilo brez dvoma sad njenega tatinskega delovanja.

Med pregledom pa so agenti s presenečenjem našli tudi samokres «Browning» v dobrem stanju in tri saržerje ter 63 nabojev. Torellijeva je takoj pojasnila, da je samokres last njenega 43-letnega moža Niccola, katerega so agenti kasneje odpeljali in zaprli skupno z ženo v celico.

Kakor je navada, bi morali Torellija pripeljati pred zavezniško vojaško sodišče za določevanje narokov. Toda v prvem delu razprave Torellija ni bilo, pač pa so ga baje pripeljali v drugem delu, ko je bila razprava za zaprtimi vrati. Ob koncu razprave so Torellija odpeljali v zapor. Ni znano, kaj je policija pojasnila predsedniku, vse pa kaže, da gre za hujšo zadevo. Po navadi so razprave pred zavezniškim sodiščem za določevanje narokov za zaprtimi vrati samo ko gre za mladoletnike in včasih tudi iz «varnostnih razlogov». Ker Torelli ni mladoletnik, gre prav gotovo za drugi razlog. Dodati pa moramo, da Torelli ni bil sam v dvorani, pač pa je bilo na zatožni klopi še nekaj na videz zelo mladih oseb. Kaj se torej skriva za tem odkritjem in aretacijo? Dolžnost oblasti je, da to pojasnijo!

Poroka na Repentabru

Včeraj dopoldne sta se na Repentaboru poročila gdč. Jelka Bizjak, hčerka tov. Jožeta Bizjaka in g. Albin Bak s Peska pri Bazovici. Mlademu paru prisrčno čestitamo in mu želimo vso srečo ter uspehov polno skupno življenje.

Ostale vesti iz tržaške kronike berite na 4. strani.

OD VČERAJ DO DANES

PRIHODI IN ODHODI LADIJ

PRIHODI: iz Ravenne prazna ital. ladja «Fernanda», z Reke s 500 t raznega blaga grška ladja «Nicolaos», iz Ravenne prazna ital. ladja «Mantova», iz Texasa s 4.539 t raznega blaga amer. ladja «Almeria Lykes», z Reke s 6 t raznega blaga in 3 potniki jug. ladja «Lastovo», iz Benetk s 427 t raznega blaga it. ladja «Leme», iz Gradeža z 52 potniki ital. ladja «Grado», z Reke s 4.430 t raznega blaga in 6 potniki amer. ladja «Exernecon», iz Benetk s 117 t raznega blaga in 21 potniki ital. ladja «Città di Messina», iz Norfolka s 10.183 t premoga ital. ladja «Campanella», iz Gradeža s 7 potniki ital. ladja «Grado».

ODHODI: proti Reki z 8 potniki jug. ladja «Bakar», proti Gradežu z 21 potniki ital. ladja «Grado», proti Reki s 1.200 t lesa ital. ladja «Carlo Garrè», proti Istambulu s 4.342 t raznega blaga in 4 potniki amer. ladja «Exernecon», proti Ravenni s 345 t olja ital. ladja «Mantova I.», proti Pireju s 54.00 t žita amer. ladja «Almeria Lykes» proti Gradežu z 48 potniki ital. ladja «Grado».

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 26, najnižja 18,9, ob 17. uri 24. Zračni tlak 1008,7 pada. Veter z juga 12 km/h, vlaga 54 odstot., nebo pooblačeno, morje nekoliko razgibano, temperatura morja 25 stopinj.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

INAM - Al Cammello, Drevored XX. septembra 4; Godina, Trg sv. Jakoba 1; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan); Vernari, Trg Valmaura 10; Vielmetti, Borzni trg 12; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

ZARADI POČITNIC ZAPRTE LEKARNE

Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; Davanzo, Ul. Bernini 4, Godina, Ul. Ginnastica 6; Madonna del Mare, Largo Piave 2; Millo, Ul. Buonarroti 11; Praxmarer, Trg Unità 4.

STADION „PRVI MAJ“ - Vrdelska cesta 7

3. - 11. JULIJA 1954

Gostovanje

OPERE IN BALETA

SNG IZ LJUBLJANE

DANES OB 21. URI PREMIERA

CHARLES GOUNOD:

FAUST

Tenorist Miroslav Brajnik kot Faust in basist Danilo Merlak kot Mefisto

Vstopnice so na prodaj pri ATEC — Trg Goldoni št. 1 — Tel. 93-520 dnevno od 9.-13. in od 16.-19. ure

PONOVITEV JUTRI 9. JULIJA OB 21. URI

ANTON FOERSTER

GORENJSKI SLAVČEK

Opera v treh dejanjih

Predstavi v soboto 10. in v nedeljo 11. julija ob 21.

K vsem predstavam vozijo tramvaji št. 2., 3., 6. in 9. Po predstavah bodo vozili posebni tramvaji ter avtobus v Lonjer

Rezervirane vstopnice prevzemite do 13. ure na dan predstave! Za boljše razumevanje vsebine, si nabavite Gledališki list!

OPOZARJAMO DIJAKE da poteče 15. t. m. rok za vlaganje prošenj za sprejem v Dijaški dom in za vse druge oblike podpore Dijaške Matice.

Popravek

Pri objavi včerajšnje osmrtnice je prišlo do neljube pomote. V Barkovljah je umrl industrijalec Jakob Pertot in ne Ivan, kot smo napačno objavili.

GLEDALIŠČE VERDI

Otvoritev operne sezone na gradu Sv. Justa, ki bi morala biti sinoči z uprizoritvijo Rossinijeve opere «Viljem Tell» je bila zaradi slabega vremena preložena na danes ob 21. uri. Nastopili bodo vsi najavljeni pevci in plesalci.

Izleti

Slovensko planinsko društvo Trst priredi 24. in 25. julija izlet na Reko in v Gorski Kotor (Delnice) ob 60-letnici hrvaškega planinstva. Vpisovanje do 10 dni pred izletom v Ul. Machiavelli 13, II., od 18. do 19. ure.

Letovanje SPDT. Tudi letos bo priredilo SPDT letovanje v tedenskih izmenah na Bledu. Informacije in vpisovanje v Ul. Machiavelli 13, II. vsak dan od 18. do 19. ure.

Mladinski izlet v Škocijansko jamo. Barkovljanska mladina organizira pod okriljem prosvetnega društva v Barkovljah v nedeljo 25. julija izlet v Škocijansko jamo. Vpisovanje do 10. t. m. pri Aleksiju Gregoriču. Vabljena je tudi mladina iz drugih krajev.

Okrajni odbor Osvobodilne fronte Dolina - Milje priredi enodnevni izlet z avtobusom v bolnišnico Franjo 25. t. m. Vpisovanje v večernih urah na običajnih mestih, razen Boršta, ki se lahko obrnejo na sedež v Dolino ali pa v sosednje vasi.

OF Kolonkovec priredi 25. t. m. izlet z ogledom bolnice Franja. Na željo izletnikov bodo postajališča v Vipavi Idriji, Cerknem, Soški dolini, Novi Gorici itd. Vpisovanje v otroškem vrtcu 6., 8., 10. in 12. t. m. od 20. do 21. ure. Vabljeni vsi domačini.

Osvobodilna fronta

IV. okraj OF. Seja izvršnega odbora OF IV. okraja bo danes 8. VII. 54. ob 20.30 na sedežu v Skednju. Vabljena sta tudi sektorska odbora OF Skedenj in Sv. Ana.

Darovi in prispevki

V [illegible] učiteljice Slave Pahorjeve daruje Vremec Angelca 2.000 lir za Dijaško Matico.

KINO

Rossetti. 16.30: «Dve resnici», A. Ferrero, M. Auclair.
Excelsior. Zaprto zaradi obnove.
Fenice. 16.30: «Rommel, puščavski lisjak», J. Mason.
Nazionale. 16.30: «Zaljubljenci izumrlega mesta», J. McCrea, V. Mayo.
Filodrammatico. 16.30: «Oddaljeni bobni», G. Cooper. Jutri: «Deželanka».
Arcobaleno. 15.30: «Pokol v Fort Apacheu», J. Ford.
Auditorium. 16.30: «Sodnik prebivalcev tropičnih krajev», R. Reagan, R. Fleming.
Astra Rojan. 16.30: «Vrt čarovnic», S. Simon, K. Smith.
Cristallo. (Trg Perugino) 16.00: «Vojvoda in plesalka», J. Ronald.
Grattacielo. 16.00: «Kronika revnih zaljubljencev», A. Ferrero, A. Lualdi. Mladoletnim prepovedano.
Alabarda. 16.30: «Vrne se Capataz», R. Rascel.
Armonia. Zaprto zaradi počitnic.
Aurora. 16.30: «Kraljevi diamant», F. Lamas, A. Dall.
Garibaldi. 16.00: «Onečaščena», M. Vitale A. Farnese.
Ideale. Zaprto zaradi obnove.
Impero. 16.00: «Vrtinec», S. Pampanini.
Italia. 16.30: «Odkar si odšla», J. Jones J. Cotter.
Viale. 16.00: «Beneška svinčena celica», M. Serato.
Kino ob morju. 16.30: «Dvojna igra», R. Siodmak.
Massimo. 16.30: «Primula Rossa z juga», J. Payne.
Moderno. 17.00: «Sijajna pustolovščina», M. Gaynor.
Savona. 16.00: «Plava gardenija», A. Baxter.
S. Marco. Zaradi počitnic zaprto.
Vittorio Veneto. 16.30: «Sužnja in gospa», S. Hayard.
Azzurro. 16.00: «Odkar si moja», A. Lanza.
Belvedere. 16.00: «Mesto terorja» E. Keyes.
Marconi. 16.30: «Prebujenje dinozavra», P. Christian.
Novo cine. 16.00: «Zelena rokavica», G. Ford.
Odeon. 16.00: «Suženjstvo», E. Rossi Drago. Mladoletnim prepovedano.
Radio. 16.00: «Bridka serenada», C. Villa.
Venezia. 16.00: «Preža apašev», J. Ellison.

POLETNI KINO:

Ariston. 20.30 in 22.15: «Grič sreče», S. Hayward.
Rojan. 20.45: «Upornik s črno krinko», W. Hendrix.
Paradiso. 20.15: «Vojvoda in plesalka», J. Ken.
Ponziana. 20.30: «Potepuh na konju», J. McCrea.
Arena dei fiori. 20.30: «Smrtonosno zapeljevanje», R. Mitchum.
Garibaldi. 20.30: «Onečaščena», M. Vitale.
Secolo. 20.30: «Brez kopren», I. Barzizza.

RADIO

ČETRTEK, 8. JULIJA 1954

JUGOSLOVANSKA CONA TRSTA

254,6 m ali 1178 kc

Poročila v slov. ob 5.40, 7.45, 13.30, 19.00 in 23.30.

5.50 Jutranja glasba; 6.50 Pregled tiska; 7.00 Jutranji koledar; 7.30 Ženski kotiček; 14.15 Beležke o tehniki; 14.45 Šport doma in po svetu; 15.00 Pojeta pevska zbora državnih učiteljišč iz Kopra in Tolmina; 17.00 Stare in nove melodije; 17.30 Igra MKS «Milica Križan» poje Perić Radojko iz Osijeka; 18.00 Poročila v hrvaščini; 18.15 Alfredo Casella: Paganiniana; 18.30 Glasbena kronika; 18.40 V narodnem ritmu; 19.20 Šport.

TRST II.

306,1 m ali 980 kc-sek

11.30 Lahki orkestri; 12.10 Za vsakega nekaj; 13.00 Pestra operna glasba; 13.30 Vokalni kvintet in pevski duet; 14.00 Priljubljene lahke melodije; 14.15 Kulturni obzornik; 17.30 Plesna glasba; 18.00 MacDowell: Koncert za klavir št. 2; 18.26 Respighi: Ples; 18.40 Francoske popevke; 19.00 Mamičina povestica; 19.15 Pestra glasba; 20.05 Iz operetnega sveta; 21.00 Dramatizirana zgodba; 21.30 Priljubljene melodije; 22.00 Glasbeno predavanje; 22.30 Chopinove etude in fantazije; 22.50 Večerni ples.

TRST I.

11.25 Operna glasba; 13.30 Lahka glasba; 13.25, 14.45, 18.25 Poročila s «Tour de France»; 18.30 Koncert Filharmonije iz Londona; 19.10 Iz ital. operet; 21.00 Shaw: «Čista», trodejanka.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila ob 5.00, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. 12.00 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije; 12.20 Za naše kmetovalce; 12.30 Opoldanski orkestralni spored; 13.30 Melodije za razvedrilo; 14.30 Kulturni pregled; 14.40 Domače napevi; 15.30 Želeli ste - poslušajte!; 16.00 Lev. N. Tolstoj: Kralj Asarhodon; 16.15 Promenadni koncert; 18.00 Zdravstveni nasveti; 18.10 Iz zaključnih produkcij glasbenih šol v Sloveniji; 20.00 Narodne pesmi; 20.30 Zunanjepolitični feljton; 20.40 Ciklus Beethovnovih simfonij: Deveta simfonija v d-molu.

ADRIA EXPRES

ADEX IZLETI

17. in 18. julija 1954
izlet na
BLED in v
ILIRSKO BISTRICO
PIVKO
TOLMIN
KOBARID
BOVEC
POREČ
BUZET

18. julija 1954
izlet v
OPATIJO
na REKO
Vpisovanje še DANES.

24. in 25. julija 1954
dvodnevni izlet v
STANJEL
BRANIK
DORNBERG
ROVINJ

25. julija 1954
izlet v
HERPELJE-KOZINO
PODGRAD
Vpisovanje do 15. julija

27., 28. in 29. julija 1954
izlet v
SLATINO-RADENCI
Vpisovanje do 16. julija pri «Adria-Express», Ul. F. Severo 5-b - tel. 29243.

Pri «Adria-Express» so v prodaji vozni listki za avtopulman iz TRSTA v BELJAK, VRBO (VELDEN), CELOVEC in GRADEC.

SOŽALJE

Ob bridki izgubi dragega tovariša Josipa Daneva z Općin izreka krajevni odbor OF svoje iskreno sožalje hudo prizadeti družini.

PO DRUGI PREMIERI NA GOSTOVANJU LJUBLJANSKE OPERE

„Ero z onega sveta“

V vseh pogledih vzorno izdelana in odlično uspela predstava opere, ki gotovo spada med najboljše v svetovni literaturi komičnih oper

Med vsemi jugoslovanskimi operami se je najbolj uveljavila — doma in v tujini — Gotovčeva komična opera «Ero z onega sveta»: saj jo upravičeno uvrščamo med najboljše slovanske in sploh svetovne opere.

Že sam libreto, delo hrvaškega dramatika Milana Begovića, je v vsakem oziru odličen in nudi skladatelju zelo hvaležen posel. Glasba se venomer naslanja na dinarsko narodno pesem in črpa tu melodije in ritme. Sočne harmonije, zelo moderno občutene, se verno prilegajo napevom in situacijam; večkrat je iskati prav v njih čar kake scene, tako že v začetnem zboru, ko izpojejo dekleta pri ličkanju koruze svoje hrepenenje, tako tudi pri vseh scenah, kjer nastopa lahkoverna in klepetava Doma in še posebno pri blestečem in vedrem zaključnem plesu. Ena glavnih zaslug skladatelja je v tem, da je na posrečen in duhovit način podal vsako situacijo in označil vsakega posameznika.

Tenorist Josip Gostič je prvak zagrebške Opere, stalni gost dunajske državne Opere in čuli smo ga tudi ob strani najboljših evropskih pevcev pri salzburškem festivalu, a je tudi odličen komorni pevec. Pri predstavi «Era z onega sveta», ki nam jo je nudila 6. t.m. ljubljanska Opera na stadionu pri Sv. Ivanu, je pel kot gost vlogo Miće-Era. Prešerna in duhovita pesem pretkanega Era, kakor tudi nežna in široko pripovedovanje Miće najdeta v polnem, lepem glasu ter v simpatični igri Gostiča najbolj primernega interpreta.

Sopranistka Vilma Bukovčeva, prvakinja ljubljanske Opere, se je nedavno vrnila v domovino s tekmovanja v Franciji, kjer je žela odlično priznanje, in je tržaškemu občinstvu dobro znana po solističnih nastopih v Avditoriju. Predsinočnjim je igrala vlogo skromnega in vdanega dekleta Djule in si je osvojila s svojim toplim, mehkim glasom ter z ljubko igro priznanje občinstva.

Altistka Elza Karlovčeva je tudi dobro znana našim ljubiteljem glasbe po koncertih v tržaškem Avditoriju. Njena interpretacija odločne, a lahkoverne in zamerljive Dome je zelo prepričljiva. Njena pevska vloga ni prosta težav, muzikalično je v tej operi najzahtevnejša, a jo je gospa podala z lahkoto in gotovostjo s svojim močnim glasom in tako ustvarila uspelo in zelo značilno karakterno vlogo.

Basist Friderik Lupša, ki ga tudi že poznamo po nastopu v Avditoriju, je kot oblastni bogati kmet Marko ustvaril z inteligentno in občuteno igro vredno dopolnilo liku Dome.

Baritonist Vekoslav Janko je s temperamentom igra mlinarja Simo in odpel z lahkim glasom hvaležno melodijo, ki je v svoji monotonosti in v številnih ponavljanjih značilna za hrvaško folkloro.

V manjših vlogah sta še nastopila altistka Sonja Drakslerjeva ter Anton Gašperšič.

Zbor, ki ga vodi Jože Hanc, ima veliko vlogo v celi operi in je pel svoje večkrat zahtevne točke z vnemo in temperamentom, ki ga ta opera zahteva.

V zaključnem baletu, po koreografski zamisli Pie in Pina Mlakar, sta plesala kot solista Breda Smidova in Stane Polik.

Režiser Ciril Debevec je izkoristil vse, kar je mogel, da je povečal učinek opere: njegova duhovita režija se prilega značaju opere..

Drugačna razporeditev orkestra je omogočila, da je bilo slišati na bolj uravnovešen način posamezne skupine instrumentov in bolj homogeno vso orkestrsko maso. Zato so bile neskladnosti mnogo manjše in manj številne kot pri prejšnji premieri.

Dirigent Rado Simoniti, ki ga Tržačani že poznajo kot dirigenta zbora «Srečko Kosovel» po nepozabnem koncertu v gledališču Verdi leta 1945, kot dirigenta «Akademskega pevskega zbora» in zbora «Slovenske filharmonije» po že številnih nastopih, je dirigiral z odločno kretnjo in primernim temperamentom.

—ů

Prizor iz I. dejanja «Era»; Karlovčeva (Doma) in Gostič (Ero)

S premiere «Era z onega svetu»; prizor iz tretjega dejanja.

BISERKA IN MARKO

BREDA PRETNARJEVA in DUSKO TRNINIC sta plesala v «Ohridski legendi» vilo Biserko in Marka. V «Faustu» pa bo Pretnarjeva plesala Frino.

LEDARSTVO - POZABLJENA OBRT

Stara obrt naših ljudi - Kraški kali so dajali led tržaškemu mestu Mnogim ljudem je ledarstvo pomenilo glavni vir zaslužka - Po prvi svetovni vojni je umetni led izpodrinil ledarsko obrt, ki je povsem izginila

«Ledarjev se skoro nihče več ne spominja, le stari ljudje vedo povedati o njih zanimive reči». Tako mi je začel pripovedati stari enooki Zvan s Peska, bistro me je pogledal, nato se zazrl tja preko zelenih travnikov in sivih skal, kakor bi se hotel zazreti v tiste stare čase ko so še živeli ledarji, nakar je nadaljeval:

«Bila je to silno stara obrt naših ljudi. Danes je že pozabljena. Ali takrat je pomenila kmetom njihov vsakdanji kruh. Ta obrt je silno stara; začela se je že z razvojem mesta Trsta pod avstrijsko vladavino. Takrat se ljudem še sanjalo ni o umetnem ledu. Mesto pa je led krvavo potrebovalo. To so izkoristili okoličani. Začeli so nabirati naravni led in ga voziti v Trst. Razume se, da se je to ledarstvo razvilo ob glavni cesti Trst-Reka. Tu ležijo vasi Pesek, Gročana, Draga, Nasirec, Mihele in Vrhpolje. Danes so te vasi večinoma onstran državne meje ali takrat, ko te meje še ni bilo so se prebivalci omenjenih vasi radi oprijemali te sicer naporne obrti, kajti zemlja je tu kraška. Sicer je rodovitna a je je tako malo, da je pridelek bolj skop. Kopali so globoke jame in jih obložili z glino. Ob deževju so se napolnile in obdržale vodo. Tako so nastali kali. Ti kali, katere vidimo še danes in se o njih mnogi vprašujejo čemu so neki služili, so ležali če le mogoče, v terasah. Imeli so dovodne kanale; tako da so se ob dežju hitro napolnili. Če pa se je nabralo preveč vode se je ta odtekala v niže ležeče kale. To je bilo seveda v jeseni, poleti bi se kaj takega ne bilo zgodilo, vsaj v teh krajih ne. (Razen letos, ko je bila izredno mokra pomlad in bo mogoče tudi poletje).

Poglejmo, kaj se je dogajalo pozimi! Nadmorska višina teh vasi je okoli 500 metrov in še več. V tistih starih časih so bile zime tu zelo hude in, če se ne motim, je bila povprečna zimska temperatura na tej višini —10 stopinj Celzija. Tako se je na polnih kalih naredil led, ki je bil tudi do 40 cm debel kar takrat ni bilo nič nenavadnega. Sedaj so prišli delavci-ledarji, omotani v cunje in kožuhe, oboroženi s širokimi sekirami in železnimi kavlji. Pričeli so sekati led v 45 cm dolge plošče-kvadre, jih lovili z železnimi kavlji in zlagali v tako imenovane ledenice. To so bile okrogle jame kakih 10 metrov globoke in prav tako široke, Sem notri so spravljali ledene plošče drugo vrh druge. Delo je bilo zelo težko. Mraz je grizel ledarje, voda jim je ob sunkih tuleče burje sproti zmrzovala. Led se jim je delal na hlačah, da so ga s sekirami odstranjevali. Odnehali niso. Od časa do časa so se pogreli z vročim kuhanim vinom in žganjem.

V treh dneh so bile te požrešne ledenice polne. V eno samo je šlo tudi do 30 vagonov ledu. Zdaj se je nabiranje ledu končalo. Led so zadelali z listjem in zemljo in čakali poletja.

Naravni led je bolj trpežen kot umetni in tako se jim je ohranil do najhujše poletne vročine. Sedaj se je šele mestu zahotelo ledu. S poletjem je tako prišel za naše ledarje zaslužek.

Ko je tiha poletna noč zagrnila naravo v svoj temni plašč in je že vse spalo, so ledarji vedeli, da je njihov čas. Odprli so ledenice, ki so od zadnje hude zime tiho samevale tam po rebreh, odkrili so led in začeli s krampi luščiti ledene plošče. Naprtali so si jih na tilnik in jih nosili ven, plezajoč po lestvah kot akrobati v cirkusu. Močnejši izmed njih je nesel tako tudi do 150 kg. ledu. Seveda je bila ta spretnost njim naravnost prirojena. Tako nabran led so vozili v mesto najprej v gnojnih koših (higienično kaj ne?); šele kasneje so te nadomestili z nalašč zato zgrajenimi velikimi zaboji, v katere so naložili tudi do 40 stotov ledu.

V poletnih nočeh so tako vozili v Trst kar po 20 voz ledu naenkrat. Lepo je bilo slišati v nočnih urah trudno škripanje in cviljenje težko obloženih voz z volovsko vprego, ko so se počasi, dostojanstveno pomikali po prašni in zdelani cesti proti mestu. Spominjali so na idilo že preživelih «furmanov», ki so prav tako ponoči vozili na težkih vozovih «parizarjih» kolonialno blago iz Trsta v dežele takratnega avstrijskega cesarstva, predvsem iz Trsta na Dunaj. Proti jutru so se ti naši ledarji ustavili v Bazovici in se v stari Metlikovi žganjarni (sedaj bar) po svoje okrepčali. Se pred sončnim vzhodom so bili v mestu. Tu so led razprodali ali po potrebi zamenjali za blago ali jim je odjemalec kupil vola, ki so ga izplačevali z ledom. Prodali so led posebnim trgovcem z ledom, ti pa ribičem sladoledarjem, gostilničarjem, raznim privatnikom in bolnicam. Razumljivo je, da ta naravni led ni bil čist, zato ga niso mešali s hrano. Hladili so le z njim pijače ob vročih poletnih dneh. Izredno mnogo leda so porabile tovarne piva na pr. Jutmanova, ki je bila v Ulici Cologna, in svetovno znana Dreherjeva pivovarna. Slednja je kupila kar po cele ledenice ledu. Te tovarne so bile stalni odjemalec ledu. Zato je čez poletje večkrat zmanjkalo ledu v obližju mesta in so ga vozili celo iz Črnega vrha nad Idrijo. Oddajali pa so ga tudi v Pulj. Vozili so ga s posebnim vlakom s postaje Herpelje-Kozina. Dogodilo se je tudi, da je ledar prodal cel voz ledu, težak 15 stotov, za 5 kron. Danes bi veljal tak voz ledu po tedanji vrednosti 4.000 do 5.000 lir.

Ledarstvo je pomenilo mnogim našim ljudem glavni zaslužek. Če bi tedaj rekli ledarjem, da ne smejo več voziti leda v Trst, bi jim bilo kakor da so obsojeni na smrt. Skratka, v tistih časih jim je bilo to vse.

Dolga leta je cvetela ta obrt, dokler ni napočilo usodno leto 1912. Tedaj so začele v mestu delovati prve tovarne umetnega ledu. Ledarstvo je sedaj začelo hitro propadati. Zadnji krat se je še dvignilo dve leti pozneje, to je 1914, ko se je začela prva svetovna vojna. Takrat so v tovarnah umetnega ledu — kakor povsod drugod — začeli pogrešati delovno silo, ker so bili delavci poklicani k vojakom. S koncem vojne in propadom avstrijskega cesarstva pa je ledarska obrt popolnoma propadla in odšla v pozabo.

(Nadaljevanje sledi)

STALIŠČE AVSTRIJSKIH GOSPODARSKIH KROGOV O PROMETNIH ZVEZA MED TRSTOM IN AVSTRIJO

Poživitev Južne železnice

Na zadnji tiskovni konferenci uradnih avstrijskih predstavnikov v Trstu in visokega predstavnika avstrijske zvezne trgovske zbornice je bilo ponovno govora o avstrijskih pritožbah na račun tržaškega pristanišča. Znatni delež avstrijskih pritožb je naperjen proti sedanjemu železniškemu stanju, ker morajo Avstrijci plačevati visoke železniške tranzitne tarife in to celo višje kot so italijanske tarife, ki veljajo v nacionalnem prometu. Avstrijci so svoje stališče na tiskovni konferenci v okviru tržaškega velesejma izrekli sicer dokaj jasno, vendar v zelo umerjenih besedah, zelo oprezno in po ovinkih.

Prav zaradi tega postaja izredno zanimivo stališče avstrijskih gospodarskih krogov, katerega je v daljšem članku objavljenem v «Suedost - Tagespost» obrazložil tajnik avstrijske trgovske zbornice diplomirani komercialist dr. Fritz Erschen. Članek je zaključek predavanja katerega je imel omenjeni avstrijski komercialist pred avstrijskim prometno znanstvenim društvom in nosi naslov: «Južna železnica spi spanje Trnulčice». Zaradi dolžine članka objavljamo samo zadnji del, ki obravnava sedanja aktualna vprašanja.

NEIZKORIŠČENE PROGE JUŽNE ŽELEZNICE

Delež južne proge v pomorskem prometu Avstrija-Trst je znašal leta 1952 samo 3 odst. Zanimivo je, da je od skupnega avstrijskega prometa, ki je leta 1953 znašal 2,4 milijona ton, odpadlo 1,5 milijonov ton na promet s Trstom, t. j. več od 60 odst. (točno 64 odst. op. ur.). To pa pomeni, da je Avstrija v tem letu sodelovala z 80 odst. pri skupnem tržaškem prometu. Trgovsko to pomeni, da tržaška luka živi samo od Avstrije in da temu nasprotju sledi komaj 3 odst. delež prometa na progi, ki zajema močan štajerski industrijski potencial kot tudi dunajsko proizvodno in potrošno področje.

Južna železnica je s stališča tarifne in prometne politike postala v poslednjih letih nekaka proga deželc, ki je ni, medtem ko so jo na Zapadu izigrale elektrificirane proge. Letos je to dejstvo prisililo avstrijske državne železnice, da zaradi štednje premoga usmeri vse tovore iz Jugoslavije in Italije in ki so namenjeni za Dunaj, Vzhodno Avstrijo, Madžarsko in CSR, po elektrificirani Tauern progi namesto po južni železnici. Stajerska trgovska zbornica se je trudila preprečiti izumiranje južne železnice. Zaradi tega so na iniciativo štajerskega veleindustrijca predsednika dr. Petra von Reininghausa osnovali 28. junija 1948 posebno zbornico za krepitev prometa med Avstrijo in Trstom in to z namenom, da bi se vsa tista vprašanja, katera so se od leta 1945 dalje obravnavala izključno kot politično vprašanje, ponovno pričela obravnavati z gospodarskega stališča. Zal ta namen ni v Trstu takoj naletel na potrebno razumevanje ter je lahko zbornica šele 1953 pričela z aktivno dejavnostjo. Prav tako se je štajerska trgovska zbornica skupno z ljubljansko trgovsko zbornico trudila, da jugoslovanske državne železnice sodelujejo na konferenci DOSAG. Stajerski trgovski zbornici je bilo jasno, da je obnovitev južne železnice možna samo v primeru če je Jugoslavija pripravljena poslati dva zastopnika v upravni odbor društva za konferenco in to s pogojem, da lastnina prog DOSAG v nobenem primeru ne bo predmet diskusije.

Doslej Jugoslavija ni bila pripravljena pristati na to. V maju leta 1953 je ljubljanska trgovska zbornica izjavila, da bi bile jugoslovanske državne železnice pripravljene ustvariti tesno sodelovanje z avstrijskimi državnimi železnicami, da bi se s tem doseglo močnejše izkoriščanje prog južne železnice in to tako glede osebnega, kakor tudi blagovnega prometa. In res je bilo na železniški konferenci, ki je bila sklicana na pobudo štajerske in slovenske trgovske zbornice leta 1953 v Ljubljani, sporazumno rešenih več važnih vprašanj glede osebnega prometa. Tu je bilo govora, naj bi se uvedel motorni vlak na progi Dunaj - Gradec - Ljubljana - Trst. S tem v zvezi so se končno leta 1953 razvijali med avstrijskimi zastopniki ter med zastopniki jugoslovanskih državnih železnic in zastopniki tržaške železniške uprave razgovori v Gradcu. Z uvedbo omenjenega motornega vlaka, kar bi vsekakor ustrezalo izrecni potrebi, bi južna železnica ponovno vidno služila svojemu namenu in to tem bolj, ker je vprašanje blagovnega prometa znatno teže rešljivo. Sedanja razdelitev prometa namreč predstavlja mednarodno pogodbo, ki se ne more enostransko menjati. In ker napetost med Madžarsko, Češkoslovaško republiko, Poljsko in ostalimi državami vzhodnega bloka in Jugoslavijo še vedno obstaja, ni mnogo znakov, da bi se za južno železnico mogle najti kake olajšave v tranzitnem prometu s Trstom. Jugoslovanske državne železnice sicer skušajo doseči poživitev južne železnice v avstrijsko-jugoslovanskem prometu za reško pristanišče. Usmerjanje prometa je z gledišča reške pristaniške tarife za južno železnico povoljnejše, ker zajema razen celotnega dunajskega področja tudi znaten del severnovzhodne Avstrije.

UKREPI ZA POŽIVITEV

Iz prejšnjega je razvidno, da predstavlja vprašanje južne železnice danes izredno zapleteno mednarodno vprašanje in da Stajerska ali Avstrija sami ne moreta oživiti prometa na južni železnici. Predvsem bi bilo potrebno, da na temelju priporočil pariške mirovne pogodbe stopi ponovno v veljavo nekdanji rimski sporazum z odborom držav, ki je predviden s tem v zvezi, pa četudi v popravljeni obliki. Se z ustvaritvijo takega meddržavnega odbora bi bil osnovan tisti mednarodni organ, ki bi bil pristojen za izvedbo nove enotne in neposredne zvezne tarifne politike, ki bi bila prilagojena gospodarskim razmeram. In tudi če bi to uspelo izvesti v doglednem času, bi južni železnici še vedno primanjkovalo vzhodno zaledje, ki je nekdaj v veliki meri oskrbovalo Trst s tranzitnim blagom. Pristop Madžarske v odbor držav bi mogel spremeniti razmere in bi mogel vzpostaviti povezovanje južne železnice z njenim nekdanjim zaledjem. Končno bi bilo potrebno osnovati tržaški pristaniški odbor, katerega član bi moral biti, poleg zastopnika tržaškega pristanišča in zastopnika avstrijskega zaledja zastopnik jugoslovanskih državnih železnic.

Na vsak način je vprašanje južne železnice najtesneje povezano z vprašanjem tržaškega pristanišča.

Želeti bi bilo, da bi letošnje leto, v katero vpada stoletnica genialne zamisli načrtnega povezovanja srednje Evrope s tržaško in reško luko prekinilo Trnulčičine sanje južne železnice

Baletna scena iz «Faustu»

SPISAL LOJZE CJAK

16.

Mikola: Kje so tisti časi, a, Japa, ko smo bili mladi? Takrat smo lovili, a, Japa? Zdaj se je pa vse izpridilo. Tudi morska voda ni več tako slana. Prav žal mi je, da ni mogla z menoj. Skoraj sem pozabil po kaj sem prišel. Vi veste že, saj vam je moj fant povedal? Cvrst fan je ta naš Marko, da ga ni takega po vsej obali! (Pije). Kaj sem hotel reči? Kje pa je nevesta?

Urša: Naša Anica, hočete reči?

Mikola: Ja, ja, ta namenjena!

Urša: Hitro pride, pijte in jejte oče, grem ponjo. (Gre gor).

Jakob: Praviš, da bodo vaši vrgli tu blizu.

Mikola: Da, in potem pridejo pome. Za nocoj bom jaz na komandi. In da ti povem, Japa, pri nas vaši ne bo manjkalo dela. (Pije). Ampak jela bo pa, jela! Pri nas smo jaz, naša mati, Marko in še ena teta od njene strani. Vsako leto ob svetem Roku ubijemo po dva prasca in vse pohrustamo sami. Pri nas ne bo lačna, ne! Tistega pa pri Mikolovih ne!

8. prizor.

Urša in Anica prideta dol.

Urša: Tu je naša, boter.

Anica: Dober dan, boter.

Mikola: O tu je naša... (Ursi). Kako se kliče?

Urša: Anica.

Mikola: Naša Anica. Jaz sem Mikola, Markov oče. Naš Marko mi je naročil, da naj te grem pogledat. Pa si res postavna dečla. Sem prav zadovoljen, ko vidim, da gleda nas skozi pravo sito. Prav žal mi je, da ni mogla naša mati z mano, ker ji je stopilo v koleno. (Pije). Pa saj se brez nje tako in tako ne moremo nič zmeniti.

Anica: Nič ne de, nunc Mikola!

Mikola: Jaz sem pa prilezel, ker me je silil naš, da bi pogledal kakšni in kje da ste. Naš Marko je šel, da vržejo tu blizu, ker da so davi ulovili zelo veliko oni iz Barkelj. Saj ne gre rad z mano, pravi, da ne pride do besede, če sem jaz zraven, ker da meljem vedno jaz. Meni pa se se bolj razveže, če ga potegnem tako dobrega, kot je to vaše.

Anica: Kar dajte ga, oče!

Jakob: Saj je še v hramu.

Urša: Se boljše je bilo, ali to je zadnje. Smo precej prodali.

Mikola: In kakor sem razložil tu očetu, pa naj slisi tudi mati. Pri nas ti ne bo manjkalo ne dela ne jela. Jela pa boš, jela. Lonci masti se ti pri nas kar kotalijo pod nogami. Res je, da je treba pri nas marsikaj znesti iz grunta in v grunt. Pa saj se doma po hiši obračata oni dve, tako da boš ti bolj za zunaj. Pridelamo pet lodric črnega in štiri belega. Eno lodrico ga polunkamo sami doma, tudi naša mati in teta ga potegneta prav po avstrijsko. Pri nas se ne zaklepa nikomur in jaz kar na srcu...

9. prizor.

Milko: Oče, boter Lenco...

Urša: Kako pa prideš, ali ne pozdraviš tu očeta?

Milko: Dober večer, nunc!

Mikole: Bog daj, bog daj. Cigav je pa ta?

Urša: Ta je nas najmlajši.

Mikola: A, je še eden zadaj? Naš mi ni tega nič povedal. Kaj imate še kakšnega?

Jakob: Zadosti jih je, zadosti, Mikola!

Milko (očetu): Boter Lenco vas kliče, da pridite hitro hitro ven.

Urša: Kaj hoče Lenco! (Gre ven).

Jakob: Zakaj hitro, kaj gori?

Milko: Hitro hitro da pridite, je naročil. (Ga vleče ven).

Jakob: Ne zameri Mikola, hitro se vrnem. (Odideta).

Mikola: Nič ne de, Japa, saj me ni strah.

Anica: Poslušajte oče! Vidim, da ste dobri!

Mikola: Dober sem pa, dober, ko kruh! In to kar na srcu...

Anica: To na jeziku, vem, vem. Čujte, pomagajte mi! Jaz se ne bi rada poročila. Naši me silijo in vaš Marko tudi, jaz pa se nočem poročiti, slišite, ne bi se rada poročila.

Mikola: Tudi z našim ne? Pri nas ti ne...

Anica: Mi ne bi nič manjkalo Vem, da ste bogati, ali jaz nočem nobenega.

Mikola: Kaj pa mi blebeta ta naš Markuza! Kaj me pošilja pihat sem gor in brusit podplate, ki so tako dragi. (Molk, čez čas). Počakaj, da nisem prišel zastonj. (Pije v velikih požirkih).

Anica: Ne recite nič našim, vas prosim, in tudi Marku povejte to po ovinkih!

Mikola: Saj te razumem, saj nisem tag rog, samo nič po ovinkih. (Ona naliva). Kar naravnost bom povedal našemu motovilu, da naj se prej bolje zmeni, ko me kam peha.

Anica: Ne, ne tako ostro! Bolj milo mu povejte, kot znate vi! (Naliva.)

Mikola: Vidiš, vedno bolj si mi pri srcu. Kako mi je žal. Pri nas ti ne bi manjkalo obutka in jela, in tudi potegnili bi ga posteno. Zakaj ga nisi oblila ko je prišel?

Anica: Jaz sem šla spat, oče.

Mikola: In on se je ženil z Uršo, ta čuk! Nič se ne boj, lepa moja hči! Jaz sem na tvoji strani. In ker ga nisi hotela obliti, mu bom še nocoj zakadil eno od zadaj, da bo cmoknil v morje. In pridigo mu bom napravil. Hvala bogu, da ni moja reva prišepala z mano! Če si pa bos premislila, kakor sem Mikola, ti bom pomagal. In da ti povem, pri nas boš imela vsega na obilje. Naše si skuhajo tudi kavo, ja. (Pije).

10. prizor.

Kokalka: Ježeš, ježeš! Kaj mi tako Križe hodi ven na morje, bog nas varuj nesreče!

Anica: Kaj je Franca?

Mikola: Kaj je tudi ta vaša?

Anica: Ne, je neka reva iz vasi. Kaj poveš, Franca?

Kokalka: Bog nas varuj na zadnjo uro, amen! (Se pokriža).

(Nadaljevanje sledi)

TRST, četrtek 8. julija 1954

VREME Vremenska napoved za danes: Spremenljivo vreme. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 26 stopinj; najnižja pa 18,9 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cona Trsta**: 15.00: Pojeta pevska zbora državnih učiteljišč iz Kopra in Tolmina. **Trst II.**: 22.30: Chopinove etude in fantazije. **Trst I.**: 18.30: Koncert Filharmonije iz Londona. **Slovenija**: 16.00: Lev N. Tolstoj: Kralj Asarhodon.

ŠPORTNI DNEVNIK

Letošnji Tour de France.

ZOPET DOLGA KOLESARSKA DIRKA

Danes iz Amsterdama start za Tour de France

Italijanov letos ni - Favoriti so Švicarji

AMSTERDAM, 7. — Mraz in dež je bil, ko so na amsterdamskem stadionu, ki ni blizu mesta, opravili ceremonijo pečatenja koles za jutrišnji start Tour de France. 110 tekmovalcev je dalo kolesa zapečatiti in zdravnik jih je spoznal za sposobne, da se udeleže dirke. Do opoldne so skoraj vsi opravili ta posel, le Koblet je prišel popoldne, ni pa hotel ničesar reči o svojem sodelovanju s Kueblerjem.

Tokrat bo Tour brez Italijanov. Težko je reči nekaj točnega, kaj je pravi vzrok odsotnosti. Ko se je namreč «patron» Goddet zahvalil za Coppija, je bilo sestavljeno moštvo, ki bi bilo lahko še vseeno močno. In ko se je zdelo že vse urejeno, tedaj je eksplodirala znana bomba: tehnična komisija pri italijanski kolesarski zvezi je prepovedala vsak nastop italijanskim kolesarjem v inozemstvu, s čimer je padla v vodo tudi udeležba na Touru.

To pa seveda Francozom zopet ni bilo po volji in pognali so v tek precejšen aparat, da bi se kako uredilo, da bi kljub prepovedi le prišlo do udeležbe Italijanov na Touru. Toda predsednik italijanske kolesarske zveze Rodoni je ostal nepopustljiv. V svoji izjavi se je napravil celo nekakega zagovornika Coppija, ki naj bi ga bil Goddet razžalil itd. Pri tem pa je zanimivo, da je Rodoni zelo osamljen glede sklepa o nenastopanju na Touru.

Zopet Coppi... toda ne s kolesom

Da ne bi bil tistim, ki slede italijanskemu kolesarskemu športu, dolg čas, pa je zopet poskrbel Coppi. Pred nedavnim so namreč pričeli časopisi prinašati vesti o Coppijevi romantični aferi z gospo Locatellijevo, ženo nekega zdravnika. Najprej se je vse skupaj demantiralo z njene strani, toda ilustrirani listi se zaradi tega niso ustavili objavljati razne slike, med drugimi tudi sliko Coppija, ki je lansko leto prišel na hribe gledat Tour de France. Že takrat je bila v njegovi družbi Locatellijeva. Coppijeva žena pa se bržčas ne more sprijazniti z mislijo, da bi Fausta pustila. Ta pa je časnikarjem izjavil, da namerava nekaj ukreniti.

Sredi teh vesti, ki so za italijansko čitateljstvo prave poslastice, pa je prišla nenadna vest, da se je Coppi ponesrečil, toda ni bilo hudega, čeprav je «slikovito» zletel s kolesa.

Dobri rezultati

(Lundberg 4,37, B. Nielsson 2 m, R. Nilsson krogla 16,43 m)

MALMOE (Sved.), 7. — Na tukajšnji lahkoatletski prireditvi je Sved Lundberg zmagal v skoku s palico s 4,37 m. Poskusil je tudi zrušiti evropski rekord, pa ni mogel preskočiti 4,45. Lundberg ima skupaj z Rusom Denisenkom evropski rekord s 4,44 m.

Sved Bengt Nilsson je v prvem poskusu preskočil 2 m. Potem je pa zaman poskušal preskočiti 2,05 m, kar bi bilo nov evropski rekord.

Ostali rezultati:

110 m ovire: Franzis (Portoriko), 15"; 200 m: Lea (ZDA) 21"4; 800 m: Ekfeldt (Sved.) 1'51"5, 2. Lea (ZDA), 1'52"1, 3. Spurrier (ZDA) 1'53"; 400 m: Bright (ZDA), 48"8; krogla: Roland Nilsson (Sved.), 16.43; disk: R. Nilsson (xved.), 50.03.

BAASTAD (Sved.), 7. — Nepričakovano je Bergelin premagal Roosewalla, finalista Wimbledona, s 6:4, 6:3, 6:1. Hartwig pa je premagal Johanssona (Sved.) 6:4, 6:3, 6:3.

BIRMINGHAM, 7. Drobny-Mahtadj (Iran) 6:2, 6:1, Hoad-Hughes 6:2, 6:3.

Stroji Mercedes so se uveljavili že pri prvem nastopu

V nedeljo je bila v Reimsu velika avtomobilska dirka, ali pravzaprav dve dirki: v vožnji 12 ur in za veliko nagrado Francije. Na dirki za veliko nagrado so prvič po dolgem času nastopili stroji Mercedes, s katerimi sta vozila Fangio in Kling. Ta prvi nastop je bil obenem prvi triumf, saj sta oba dirkača privozila prva, in sicer Fangio le eno desetinko sekunde pred Klingom, medtem ko so vsi ostali stroji bolj zaostali.

V dirki 12 ur sta v največji kategoriji zmagala Whitehead-Wharton na Jaguarju. Tudi drugi in tretji je bil Jaguar in šele četrti Ferrari.

Rezultati:

Za veliko nagrado Francije:

1. Fangio (Mercedes), ki je prevozil 61 krogov — 506,400 km — v 2.42'47"9, povprečno 186,638 km na uro;

2. Kling (Mercedes) 2.42"48; 3. Manzon (Ferrari) zastal za 1 krog; 4. Bira (Maserati) za dva kroga; 5. Villoresi (Maserati) 3 kroge; 6. Behra (Gordini) 4-5 krogov; 7. Frère (Gordini) 11 krogov.

Dirka 12 ur:

Čez 2000: 1. Whitehead-Wharton (Jaguar 3442), ki sta prevozila v 12 urah 2018.826 km, povprečno 168.235; 2. Rolt-Hamilton (Jaguar) 1948.576 km; 3. Laurent-Swaters (Jaguar) 1939 km 707 m; 4. Biondetti-Gregory (Ferrari 4500) 1939.519 km; 5. Johnston (Cunningham) 1922.978 km; 6. Fitch-Walter (Cunningham) 1885.978 km.

1501-2000: 1. Picard - Pozzi (Ferrari 2000) 1831.986 km, povprečno 152.665; 2. Kenn-Line (Bristol 2000) 1823.084 km; 3. Wilson-Mayers (Bristol 2000) 1805.733 km.

751-1500: 1. Polenski-Freiberger (Porsche 1500) 1841.701 km; 2. Veuillet-Olivier (Porsche 1500) 1750.375 km; 3. gdč. Thirion - Jeandebien (Gordini 1500) 1710.055 km; 4. Seidel-Glokler (Osca 1500) 1642.028 km.

Do 750: 1. Brata Chancel (Panhard) 1661.748 km, povprečno 138.479 km; 2. Cottin-Beaulieu (Panhard) 1633.735 km; 3. Bayol-Abbo (D. B. Panhard) 1632.975 km.

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠCA

Samo eden obsojen zaradi tatvin iz vagonov

Razprava proti 9 obtožencem, ki so se morali zagovarjati zaradi tatvin iz tovornih vagonov se je končala z obsodbo enega samega obtoženca in sicer Frantonija, katerega so spoznali za krivega ponarejanja dokumentov in sodelovanja z neznanci pri prevozu ukradenega blaga in sicer 15.696 kg bombaža in 670 zabojev (17.922 kg) slanine, zakar ga je sodišče obsodilo na 1 leto in 1 mesec zapora ter na povračilo stroškov upravi italijanskih državnih železnic v znesku 1.373.987 lir, kakor tudi na plačilo stroškov odvetnika zasebne stranke (120.000 lir), na plačilo sodnih stroškov ter na objavo, seveda na obtoženčeve stroške, obsodbe v nekem časopisu. Celotna kazen pa mu je bila na podlagi zadnje amnestije popolnoma oproščena.

Sodišče je Frantonija oprostilo vseh ostalih obtožb, ki jih ni bilo malo, zaradi pomanjkanja dokazov. Tudi ostali obtoženci so se vsi srečno rešili: Ugo Lippera je bil oproščen, ker ni izvršil dejanja, Felice Gatti, Cosimo Carbone, Enrico Porchi, Antonio Tercelli, Vincenzo Sianamblo, Sante Vellin in Chiarino Ferrari pa so bili oproščeni zaradi pomanjkanja dokazov.

Preds.: Gnezda; tož.: Amodeo; zapisn.: Magliacca; obramba odv.: Morgera, Fast, Nardi, Bologna, Giacchin, Fischer, Caravelli in Poillucci.

Samomor policista

Nekaj minut po 6. uri zjutraj je 23-letni Silvano Vidotto od Sv. Ivana opazil naslonjenega ob bunkerju na pomorski postaji nekega policijskega agenta in nedaleč od njega samokres. Vidotto je o zadevi takoj obvestil policijo, ki je prišla na mesto z zdravnikom, kateri je ugotovil, da je smrt nastopila nekaj trenutkov prej zaradi rane povzročene s samokresom na senčni strani glave. Potem ko so agenta identificirali za 40-letnega Hermana Žerjala, ki je bil preteklo noč na straži v pomorski postaji, so njegovo truplo odpeljali v mrtvašnico splošne bolnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

OBILEN PLEN TATU V TRGOVČEVI VILI

Po telefonskem obvestilu so agenti civilne policije odšli včeraj popoldne v Ul. Kjadin št. 4, kjer jih je pričakal 54-letni trgovec Mameli Castiglioni, stanujoč v vili, ki jim je pojasnil, da mu je neznan tat ukradel 2.000.000 lir v gotovini in za 2.000.000 lir zlatnine. Castiglioni je pojasnil, da je bila njegova 10-letna hči Pia skupno s svojo prijateljico v prvem nadstropju vile, ko je opazila v njegovi sobi nekega moža, ki je brskal po omari. Ker je mislila, da je očetov šofer, ga je poklicala po imenu. Neznanec se je tedaj obrnil in ji ostro ukazal naj takoj izgine. Dekletce se je prestrašilo in skupno s prijateljico steklo v pritličje, kjer je o zadevi obvestila kuharico in hišno pomočnico. Medtem ko je ena stekla v gornje nadstropje, je druga šla na vrt in prišla tja ravno v trenutku ko je neznani tat splezal čez vrtni zid in se naglo oddaljil po Ul. Livaditi. O zadevi sta ženski takoj obvestili trgovca, ki je prišel domov in pregledal, omaro, katero je zlikovec odprl s silo. Med pregledom je ugotovil škodo, ki mu jo je povzročil tat. Trgovec ni bil zavarovan.

Na mesto so prišli tudi agenti letečega oddelka, ki so si pridržali pravico do preiskave. Agenti so takoj zaslišali dekletce in ženski in prišli do prvih podatkov, ki bodo služili za identifikacijo lopova. Do sedaj je znano samo da je tat kakih 50 let star in da je imel na sebi sive hlače in svetlo plavo srajco. Policija je uvedla preiskavo.

Znižana kazen pred prizivnim sodiščem

25. februarja letos je porotno sodišče obsodilo pod obtožbo roparskega napada na Venceslava Jermana 21-letnega Josipa Bubniča in 41-letnega Domenika Marsetiča na 3 leta zapora in na 40.000 lir globe.

Oba obsojenca, ki sta med prvo razpravo zavrnila obtožbo, sta vložila priziv, o katerem so razpravljali te dni pred sodiščem. Po dolgo trajajoči razpravi je sodišče spremenilo prvotno obtožbo iz roparskega napada v tatvino in Bubniču znižalo kazen na 8 mesecev in 26 dni zapora ter na 4.000 lir globe, medtem ko je Marsetiča oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov. Sodišče je nadalje odredilo njuno izpustitev na svobodo.

Preds.: Zetto; tož.: Battiggi-Stabile; zapisn.: Maggi; obramba odv.: Antonini in Sardos za Bubniča in Borgna za Marsetiča.

Obvestilo Bolniške blagajne

Bolniška blagajna (INAM) sporoča: Obveščamo vsa podjetja, da je ministrstvo za delo in socialno zavarovanje ob tolmačenju čl. 15 zakona št. 218 z dne 4.4.1952 (raztegnjenega na Tržaško ozemlje z ukazom ZVU) pred kratkim izrazilo mnenje, da je treba uveljavljanje določb omenjenega zakona raztegniti na računanje prispevkov za vse oblike socialnega zavarovanja, vštevši *zavarovanje proti boleznim.*

Omenjeno ministrstvo je določilo, da je treba glede prispevkov upoštevati enotno plačo brez maksimalne vsote *in z minimalno vsoto 400 lir na dan,* ki mora veljati za vse oblike socialnega zavarovanja, vstevši zavarovanje proti boleznim in zavarovanje delavk-mater. V ta namen je ministrstvo izdalo 22. 4. 1954 okrožnico št. 20/11.503, naslovljeno na inšpektorate dela ter na zavarovalne zavode in prizadeta združenja, okrožnico, s katero določa, da začnejo veljati omenjena navodila od 1. junija 1954 dalje. Omenjena minimalna vsota, ki jo določa 15. člen zakona kot osnovo za prispevke, se zniža glede prispevkov *vajencev obrtniških podjetij na 300 lir na dan.* Prizadeta podjetja naj takoj uveljavijo omenjene določbe.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

OB ROBU RAZPRAVE V OBČINSKEM SVETU

SLABA OBČINSKA POLITIKA DEMOKRISTJANOV V GORICI

Manj jeze na slovenske svetovalce in časopisje, pa več pripravljenosti za reševanje nerešenih socialnih in narodnostnih vprašanj

Vladajoča italijanska šovinistična buržoazija v Gorici, katere najvidnejši odvetniki so predstavniki županstva, pokrajine, prefekture, šolskega skrbništva itd., je slovenskemu ljudstvu v Italiji, kakor tudi italijanskemu delovnemu ljudstvu napravila povojna leta že veliko zla, toliko, da ga ne bo mogoče nikoli pozabiti. To zlo nam je bilo storjeno na vsemogočih področjih, predvsem pa na gospodarskem in na narodnem. Nikoli ne bomo pozabili, da je beneško sodišče legaliziralo fašistični rop Ljudskega doma, da sedanje oblasti še vedno niso vrnile tolikih gospodarskih ustanov, ki jih je fašizem nasilno ukradel slovenskim organizacijam. Dalje sedanje oblasti niso poskrbele, da bi rimska vlada uzakonila slovenske šole in da bi s svojim «človekoljubnim in krščanskim čutom» posredovale pri vladi, da bi našim bratom v Benečiji otvorili šole v materinem jeziku. Ravno nasprotno so šole še zapirali (Krmin), preprečili so otrokom slovenskih optantov, da bi obiskovali manjšinske šole, dalje niso izsledile atentatorjev na slovenske šole, kakor tudi niso izsledile atentatorjev na slovenske trgovine, na planinski ples, niso izsledile morilca Andreja Juša itd. Že samo ti dokazi dovolj jasno kažejo, da je goriška šovinistična buržoazija storila naši manjšini nepopravljivo zlo.

Obenem pa še posebej ni prizanašala goriškemu delovnemu ljudstvu, ki se mora zadovoljiti z drobtinico, medtem ko so si goriški bogataši, prijatelji in znanci ter sorodniki goriške vladajoče buržoazije razdelili dobiček, ki ga je nudila goriška prosta cona, dobiček, ki bi moral biti namenjen najširšim slojem prebivalstva.

Prav tej buržoaziji ni všeč, da smo med razpravo o poročilu komisije o vzrokih goriške gospodarske krize razkrinkali njeno politiko, da je socialistično časopisje in da so socialistični občinski svetovalci raztrgali nesocialno politiko občinske uprave, ki se je pokazala popolnoma nezmožna, da bi z vsemogočimi sredstvi, ki jih ima na razpolago — poleg tega tudi sredstva razpuščenega Innocentijevega Urada za obmejne kraje — dala 4.000 goriškim brezposelnim zaposlitev. Storili smo svojo dolžnost. Pri tem nas ne moti, če smo si nakopali na glavo neizmerno jezo najožjih predstavnikov občinskega odbora. Zabolelo jih je, zato kričijo.

Zaradi vseh zgoraj navedenih razlogov je bila popolnoma pravilna linija socialističnega svetovalca tov. Pavlina, ki je zahteval izvedbo deželne avtonomije na podlagi člena 116 italijanske ustave, avtonomije, ki je zaradi določenih notranje-političnih razvojnih stopenj zelo blizu svoji uresničitvi, pa naj bo to goriški buržoaziji prav ali ne. V tej deželni avtonomiji vidimo možnost boljše gospodarske in splošne politike, ki bo upoštevala potrebe našega delovnega ljudstva, ki pa obenem ne bo smela mimo narodnih teženj slovenske manjšine.

Najvažnejše pri vsem pa je, da se ljudje seznanijo s sterilno demokristjansko občinsko politiko, ki je vsa povojna leta skrbela za oživljanje šovinizma, ki je znala zatirati delovno ljudstvo s tem, da mu ni preskrbela zaposlitve, čeprav so se številne delegacije iz tovarn zatekale po pomoč k županstvu, nikoli pa se ni spomnila kaj bo z okoli 10 odstotki goriških prebivalcev brez dela, s prebivalci Ul. Ascoli, ki se jim podirajo strehe nad glavami itd..

In to demokristjansko nemoč pred ogromno vrsto vprašanj bomo še nadalje razkrinkovali, ker ne moremo samo gledati krivic, katerih je vse prepolna goriška vsakdanjost.

Danes v Trst na predstavo «Fausta»

ZSPD javlja, da sprejema še danes dopoldne prijave za ogled Gounodovega «Fausta». Odhod iz Gorice ob 19. uri izpred kavarne Bratuž.

Vpisovanje za «Gorenjskega slavčka» se nadaljuje. Vozovnica in vstopnica skupno 700 lir. Vpisovanje na ZSPD v Ul. Ascoli štev. 1, tel. 24-95.

ZSPD ORGANIZIRA

14. in 15. avgusta izlet po Primorski

Zveza slovenskih prosvetnih društev v Gorici sporoča, da organizira 14. in 15. avgusta dvodnevni izlet v Kobarid, Vrsno (rojstni kraj Simona Gregorčiča), Trento, k izviru Soče, v Tolmin, Idrijo, kjer bo prenočevanje, Postojno in Gradišče pri Prvačini, kjer bo SHPZ iz Trsta proslavila 110-obletnico Gregorčičevega rojstva. Vsakdo, ki bi se želel udeležiti tega nadvse zanimivega izleta, naj se prijavi na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli štev. 1. S seboj naj prinese potni list in sliko. Vpisovanje je nepreklicno do 25. julija.

Jugoslovanske oblasti vrnile mater z dvema otrokoma

Te dni so jugoslovanski obmejni organi vrnili italijanski policiji na bloku pri Rdeči hiši 23-letno Anito Ruzzai, poročeno Mughelli, stanujočo v Gorici, Ul. Orzoni 2, ki je konec junija odšla brez dovoljenja z dvema otrokoma čez mejo pri Rafutu.

Našel je izgubljeno kolo

Roberto Andretta iz Gorice, Ul. Trento 8, je vendar zopet našel svoje pogrešano kolo, katerega je prejšnji dan pustil nezaklenjeno pred hotelom «Union». Pred vrati sosedne stavbe ga je našel Onorino Simonetti, ki ga je odpeljal na policijo. Zdi se, da je neznanec kolo prestavil na drugo stran poslopja.

Opozorilo Zveze za pomoč tuberkuloznim

Zveza za pomoč tuberkuloznim opozarja javnost, da ni poverila nobene osebe za posebno prodajo mila in da noče vsakdo, ki se predstavi pod njenim imenom, izkoristiti dobronamernost ljudi.

KINO

CORSO. Zaprt zaradi namestitve panoramskega platna.
VERDI. 17: «Ukročeni brbljavec».
VITTORIA. 17: «Ljubimci opolnoči».
CENTRALE. 17: «Mož v senci», E. O'Brien.
MODERNO. 17: «Furija».

Nezaposleni trkajo na vrata prefekture

V torek so odšli a goriško prefekturo predstavniki brezposelnih, ki so dr. Biondiju prikazali slab položaj, v katerem so njihove družine. Obvestili so zastopnika pokrajinskih oblasti, da je javnih del vedno manj in da je zatorej potrebno vsaj nadaljevati z delovnimi centri, ki pa so bili kljub izredni potrebi goriške pokrajine letos celo zmanjšani.

PRED ZAKLJUČKOM OBČINSKE RAZPRAVE O GOSPODARSKI KRIZI

Kaže se težnja demokristjanske uprave vztrajati na dosedanji zmotni poti

Avtonomija je bližnja stvarnost, ki županu Bernardisu ne gre v račun - Proučevanje stanovanjske krize je dokazalo, da je v mestu še vedno potrebnih vsaj 500 stanovanj

V torek zvečer je na seji goriškega občinskega sveta imel uvodno besedo goriški župan, ki je vse svoje izvajanje posvetil zastopnikom slovenske manjšine v občinskem svetu, njihovim upravičenim ugotovitvam o krizi v goriški občini odnosno pokrajini in o potrebi avtonomije, ki jo demokristjani zavlačujejo že dolga leta.

V začetku je goriški župan sicer izrazil veselje nad rezultati, ki jih je dosegla diskusija o gospodarskem poročilu posebne občinske komisije, toda ko je prešel na obravnavo o diskusijah slovenskih svetovalcev, je, zavedajoč se njihovega doprinosa, prešel na politično debato in zahteve slovenskih svetovalcev po avtonomiji, sredstvu, ki bi brez dvoma lahko olajšalo reševati pereč gospodarski položaj Gorice in ga prikazal kot «politične špekulacije» slovenskih predstavnikov, na kar mu je večina in desna opozicija tudi ploskala. Dr. Bernardis je obdolžil slovenske svetovalce, da so v iskanju rešitve goriške krize znali vnesti samo hudobijo in pri tem citiral nekatere članke iz slovenskega časopisja.

Kar se tiče avtonomije za goriško in videmsko pokrajino pa je izjavil, da je večina v občinskem svetu ni nasprotovala iz razloga, «ker ta problem še ni bil proučen». Omenil je tudi razne kongrese SFS, na katerih je bilo govora o avtonomiji, in izrazil željo, da se avtonomijo ne bi smelo mešati v ekonomske zadeve, čeprav točno ve, da slovenska manjšina v Italiji zahteva avtonomijo tudi zaradi izboljšanja svojega gospodarskega stanja in stanja vseh delovnih ljudi obeh pokrajin.

Zelo malo časa je posvetil odgovorom ostalim predlogom slovenskih svetovalcev, in v zvezi z ugotovitvijo zmanjšane trgovine v Gorici po letu 1947 izjavil, da so goriške trgovine res izgubile «kakšnega klienta», da pa imajo številni klienti onstran meje «malo trgovin». Kaj čudna računica gospoda župana, o bistvu katere bi znali več povedati sami goriški trgovci. Glede videmskega sporazuma je ugotovil, da medsebojna zamenjava blaga ne more biti večja zaradi «majhne vrednosti blaga», ki ga lahko izvozi Jugoslavija iz krajev, vključenih v sporazum.

Kar se tiče ravnanja s slovensko manjšino, v Italiji, bi bil dr. Bernardis vesel, da bi «enakega ravnanja bili deležni tudi Italijani v Jugoslaviji». Verjemite gospod župan, tega bi bili še bolj veseli Slovenci v Beneški Sloveniji, pa tudi mi, goriški Slovenci.

Zatem je občinski svet prešel na razpravo o podrobnostih iz poročila gospodarske komisije, v kateri so sodelovali številni svetovalci. Najprej se je razvila diskusija o vprašanju pomanjkanja stanovanj v Gorici. Pri tem so ugotovili, da bi Gorica, čeprav v njej ni najbolj občutna stanovanjska kriza, potrebovala vsaj 500 stanovanj, kajti prav iz prošenj, naslovljenih na IACP je razvidno, da je v Gorici 1.000 družin, ki potrebujejo novo stanovanje. Govora pa je bilo pri tem tudi o zelo majhni gradnji zasebnih hiš, kar se da razložiti z nizko vsoto, ki je bila določena Gorici po Aldisijevem načrtu. Gorica je prejela 40 milijonov lir za zasebne gradnje (prošenj pa je bilo vloženih 78) in za gradnje, ki bi znašale 155 milijonov lir. Še vedno je na zadevnem uradu 37 prošenj, ki čakajo na rešitev ki pa bi se lahko rešile z večjo elastičnostjo Aldisiovega načrta.

Demokristjanski svetovalec Beltrami je postavil vprašanje ureditve greznic v mestu, pa mu je župan odgovoril, da so z njimi povezani veliki stroški, ki jih zasebniki, lastniki hiš predvsem v predmestju, zaradi nizkih najemnin ne morejo utrpeti.

Dolga debata se je razvila v zvezi z gradnjo ali pa samo popravilom bivališča za goriške onemogle. Nekateri svetovalci so se izrazili za gradnjo nove stavbe, ki bi po mnenju župana stala 200 milijonov lir; drugi pa so bili prav zaradi tega za takojšnja popravila morda tudi starih stavb, za kar bi občina potrebovala samo 20 milijonov, od katerih jih ima že nekoliko prihrankov od proste cone.

Tu je v debato segel občinski svetovalec Batti, ki je končno zahteval pojasnilo o delovanju proste cone, oziroma o vplivu, ki ga ima na cene kontingentov proste cone trgovinski upravni odbor, ter o možnosti odločanja občinskega sveta v teh zadevah. Župan je Battiju odgovoril, da občina ne more določevati cen proizvodom proste cone, da pa je bil trgovinski upravni odbor že obveščen, naj ne sprejema novih poviškov na kontingente brez sporazuma z občinskim svetom, ki obvešča o stvari goriško javnost.

Sledil je 10-minutni odmor, zatem pa je občinski svet nadaljeval z diskusijo o gospodarskem poročilu, o čemer bomo poročali jutri.

DEŽURNA LEKARNA:

Alesani, Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

Kino na Občinah

predvaja danes 8. in jutri 9. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

LEX BARKER · JOYCE MacKENZIE

„Tarzan in iskalci slonovine"

La Clessidra

Prodaja ur in pribora na debelo
Trst - Ul. Battisti, 14 - Tel. 36231

ZASTOPSTVO UR: «Longer» «Aureole» «Elida» «Moeris» «Lanco» «Lemania» «Kalos» «Dichi» «Xaros»

ZASTOPNIK IN GLAVNA ZALOGA
ZADR. KONZORCIJ TRGOVCEV Z JESTVINAMI
TRST - Ul. Valdirivo 3, tel. 35-034

MOTO GUZZI

Ekonomična, veleturistična športna motorna kolesa, motorni tricikli 15 stotov nosilnosti. Nadomestni deli. Bati MONDIALPISTON za vse motorje. Uplinjači Dellorto. Verige Elios. — Mehanična delavnica. Rektificiranje cilindrov, osi, gredi, motornih glav. ventilov itd. za avtomobilske in Diesel motorje in motorna kolesa.

Izključni predstavnik za TRST, Ul. Fabio Severo 18 • tel. 38-903

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502 — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska številka 37-338 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 37-338 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn. Gorica Ul. S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 20, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za FLRJ: Agencija demokratičnega inozem. tiska, Drž. založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tek. račun pri Narodni banki v Ljubljani 604 - T - 375 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst